

Nr 400.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet under år 1919 m. m.; given Stockholms slott den 26 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed

dels giva riksdagen tillkänna,

att den i statsverkspropositionen under punkt 8 i sjunde huvudtiteln bebådade framställningen till riksdagen angående omorganisation av kommerskollegium m. m. icke kommer att föreläggas riksdagen samt att förty — i stället för de under ovannämnda punkt i statsverkspropositionen beräknade anslag — medel komma att av riksdagen äskas för upprätthållande under år 1919 av verksamheten vid kommerskollegium och de av sagda ämbetsverks omorganisation berörda institutioner och kårer under i huvudsak samma former som de för innevarande år gällande,

dels ock föreslå riksdagen

1) att för år 1919 upptaga det ordinarie anslaget till kommerskollegium med oförändrat belopp kronor 144,165;

2) att till provisorisk lönereglering för befattningshavare i kommerskollegium, i enlighet med av departementschefen tillstyrkta grunder och på de av honom förordade villkor, på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av kronor 12,245, därav högst kronor 375

må användas till höjning av vikariatsersättning under semester;

3) att å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 till förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå, i huvud-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 360 häft. (Nr 400.)

saklig överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder och på de av honom förordade villkor, anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 10,532;

4) att å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 till avlönande av en teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 5,825;

5) att till bestridande av kostnader för handläggning hos kommerskollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m. på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 10,050;

6) att *dels* till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen angivna grunder, å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst kronor 182,500,

dels ock för beredande av sakkunnig extra arbetshjälp åt fartygsinspektörerna samt förstärkning av de till rese- och traktamentsersättning åt fartygsinspektörerna avsedda medel å *tilläggsstat för år 1918* under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 20,000;

7) att *dels* till avlönande av ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium m. m. på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 4,025,

dels ock till ersättning för arbetshjälp åt det sjötekniska biträdet iikaledes på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 1,500;

8) att till beredande av arvode åt en särskild sjöåklagare hos kommerskollegium på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 3,000;

9) att för utgivande genom kommerskollegii försorg av en periodisk publikation, »kommersiella meddelanden», i huvudsaklig överensstämmelse med fastställd plan, på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 12,300;

10) att till beredande av arvode åt en extra vaktmästare hos kommerskollegium på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 1,175;

11) att, utöver de förut under punkterna 3—10 här ovan för ändamålet äskade anslag, till förstärkning av kommerskollegii arbetskrafter under år 1919, i enlighet med vad av departementschefen närmare ut-

vecklats, å extra stat under sjunde huvudtiteln för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 25,775;

12) att för år 1919 upptaga det ordinarie anslaget till bergsstaten med oförändrat belopp kronor 33,000;

13) att för beredande av provisorisk löneroglering åt bergmästarna, i enlighet med av departementschefen tillstyrkta grunder och på av honom förordade villkor, å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av kronor 11,250;

14) att för år 1919 upptaga det förut å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad såsom särskilt ordinarie förslagsanslag å riksstaten under sjunde huvudtiteln med oförändrat belopp kronor 38,200;

samt

15) att för anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 såsom förslagsanslag anvisa

dels till arvoden under samma år åt fyra inspektörer och en byråingenjör med 6,200 kronor för envar av inspektörerna och 5,600 kronor för byråingenjören ett belopp av högst kronor 30,400: —

dels ock till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer under samma år ett belopp av högst kronor 4,200: —.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26
april 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för sjöförsvars- och
civildepartementen anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet
Thorsson följande:

Då frågorna angående regleringen för år 1919 av utgifterna under
riksstatens sjunde huvudtitel den 14 januari 1918 för Kungl. Maj:t an-
mälades, tillkännagav jag mig, på sätt av det vid statsverkspropositio-
nen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för ovan-
nämnda dag framgår, hava för avsikt att — i och för proposition till
riksdagen — för Kungl. Maj:t framlägga förslag i den sedan flera år
tillbaka svävande fråga angående omorganisation av kommerskollegium.
Då jag emellertid vid sagda tidpunkt ännu icke hunnit underkasta ären-

det slutlig granskning, anhöll jag, att de anslag, som erfordrades i anledning av den ifrågasatta omorganisationen, måtte i statsverkspropositionen allenast få beräknas.

Jag meddelade vidare, att det förslag, som i ärendet förelåge, upptoge, förutom omorganisation av själva kommerskollegium, jämväl ny organisation för bergsstaten, inspektionerna över elektriska anläggningar och sprängämnen samt förhandskontrollen över fartygs sjövärdighet, samt anförde ytterligare:

För de olika ändamålen hade beräknats anslag till belopp av respektive 397,400 kronor, 66,025 kronor, 20,800 kronor, 7,600 kronor och 149,850 kronor, vilka samtliga förutsatts skola, med uteslutande av de nu för samma ändamål utgående anslag, uppföras å ordinarie stat. I det för kommerskollegium avsedda anslaget innefattades bland annat jämväl avlöningar för en handelsundervisningsinspektör, en skeppsmättningsöverkontrollör och en navigationsskoleinspektör, vadan, vid bifall till förslaget, *dels* det å riksstaten under sjunde huvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till handelsundervisningsinspektionen skulle utgå, *dels ock* det å tullverkets omkostnadsstat upptagna förslagsanslaget å 38,200 kronor till skeppsmättningskostnad och det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie anslaget å 185,620 kronor till navigations-skolorna skulle vederbörligen minskas. Beträffande sist omnämnda två anslag funne jag mig böra föreslå, att de, i avbidan på definitivt beslut i ämnet, utbrötes, det förra från tullverkets stater och det senare från sin förutvarande plats å riksstaten, samt att i deras ställe under sjunde huvudtiteln för ifrågavarande ändamål å ordinarie stat beräknades anslag till samma belopp som de gamla anslagen, dock med avdrag av de beräknade avlöningarna för ovannämnda inspektörer. I sammanhang härmed borde jämväl det å riksstaten under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget å 2,200 kronor till navigationslärarkursen utgå och enahanda belopp för samma ändamål under sjunde huvudtiteln beräknas bland de ordinarie anslagen. Likaledes borde det under femte huvudtiteln uppförda ordinarie förslagsanslaget å 13,000 kronor till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart och nautisk-meteorologiska byrån minskas med det för personalen vid undervisningsanstalterna avsedda beloppet, 11,000 kronor, vilket i stället borde såsom förslagsanslag beräknas bland de ordinarie anslagen under sjunde huvudtiteln, varjämte under sistnämnda huvudtitel borde såsom förslagsanslag bland de extra anslagen upptagas ett belopp av 35,000 kronor till tillfälliga lönetillägg åt lärarpersonalen vid navigations-skolorna i riket.

På grund av vad jag sålunda anfört och under framhållande, att jag genom att i anslaget till kommerskollegium inräkna avlöning för en handelsundervisningsinspektör icke tagit slutlig ställning till frågan om huruvida denne borde uppföras å kommerskollegii stat, hemställde jag, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, under sjunde huvudtiteln för år 1919 beräkna

dels bland de ordinarie anslagen

a) för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet ett belopp av	kronor 397,400
b) för upprätthållande av bergsstatens verksamhet ett belopp av	» 66,025
c) för upprätthållande av inspektionens över elektriska anläggningar verksamhet ett belopp av	» 20,800
d) för upprätthållande av sprängämnesinspektionens verksamhet ett belopp av	» 7,600
e) för anordnande av kontroll å fartygs sjövärdighet såsom förslagsanslag ett belopp av högst	» 149,850
f) för navigationsskolorna ett belopp av	» 178,120
g) för navigationslärarkursen såsom reservationsanslag ett belopp av	» 2,200
h) till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalterna för sjöfart såsom förslagsanslag ett belopp av	» 11,000
i) för bestridande av skeppsmättningskostnader såsom förslagsanslag ett belopp av	» 32,200

dels ock bland de extra anslagen till tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid navigationsskolorna såsom förslagsanslag ett belopp av

»	35,000.
---	---------

Denna min hemställan blev av Kungl. Maj:t bifallen; och upptogos sålunda i den till innevarande års riksdag avlätna statsverkspropositionen anslagen för här ovan omnämnda ändamål på sätt jag föreslagit.

Vid närmare granskning av det föreliggande omorganisationsförslaget visade det sig emellertid nödvändigt att inhämta yttrande från löneregleringskommittén i vissa omorganisationen berörande frågor. Jag anmodade därför den 5 februari 1918 löneregleringskommittén att, så skyndsamt omständigheterna medgäve, avgiva dylikt yttrande.

I skrivelse den 16 innevarande april meddelade emellertid löne-regleringskommittén, att kommittén visserligen förberedelsevis haft ifråga-varande spörsmål under behandling, men att, då kommittén under tiden efter det ovannämnda uppdrag lämnades kommittén haft att avgiva ut-låtanden i ett flertal mer eller mindre omfattande ärenden, vilka under vissa förutsättningar ansetts böra i år föreläggas riksdagen och ännu några dylika ärenden vore föremål för kommitténs handläggning, kom-mittén icke vore i tillfälle att slutföra behandlingen av de till kommers-kollegii omorganisation hörande frågorna i så god tid, att proposition i ämnet kunde avlätas till innevarande års riksdag.

Med anledning av löne-regleringskommitténs berörda meddelande anmodade jag i skrivelse den 20 innevarande april kommerskollegium att skyndsammast till finansdepartementet inkomma med förslag i fråga om de anslag å extra stat, som, för den händelse proposition rörande omorganisation av kommerskollegium och därmed sammanhängande spörsmål icke komme att till årets riksdag avlätas, kunde anses vara för år 1919 oundgängligen av behovet påkallade.

I åtskilliga den 25 innevarande april dagtecknade skrivelser har nu kommerskollegium avgivit förslag i dylikt hänseende.

Av vad jag här ovan anfört torde framgå, att det icke lär kunna undvikas att låta med den ifrågasatta omorganisationen av kommers-kollegium anstå under ytterligare ett år. Meddelande om att den i statsverkspropositionen bebådade framställningen i ämnet icke kommer att till riksdagen avlätas torde alltså böra i vanlig ordning lämnas riksdagen. I stället för de i statsverkspropositionen under punkt 8 i sjunde huvudtiteln beräknade anslag böra under sådana omständigheter hos riksdagen äskas medel för uppehållande av verksamheten under år 1919 vid kommerskollegium och de av sagda ämbetsverks omorganisation berörda institutioner och kårer under i huvudsak samma former som de för innevarande år gällande. Därvid synas mig liksom förut medel för avlöande av sprängämnesinspektören böra beredas under sjätte huvudtiteln, medan anslagen till navigationsskolorna och navigations-lärarkursen ävensom till ålderstillägg för personalen vid undervisnings-anstalterna för sjöfart lämpligen torde böra kvarstå under femte huvudtiteln, där jämväl ett eventuellt nytillkommande anslag till tillfällig löne-förbättring åt lärarpersonalen vid navigationsskolorna bör få sin plats.

Vidkommande inspektionen över elektriska anläggningar, för vilken anslag förut upptagits under sjätte huvudtiteln, torde däremot — av skäl, för vilka jag nedan skall närmare redogöra — medel nu i stället böra beredas under sjunde huvudtiteln.

I de ämnen, som röra femte och sjätte huvudtitlarna, komma av cheferna för sjöförsvars- och civildepartementen, enligt vad jag med dem överenskommit, vederbörliga framställningar att göras, medan däremot frågan om de övriga anslag, som påkallas vid ett uppskov med kommerskollegii omorganisation, torde ankomma på min föredragning.

Till en början tillåter jag mig nu hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville giva riksdagen tillkänna,

att den i statsverkspropositionen under punkt 8 i sjunde huvudtiteln bebådade framställningen till riksdagen angående omorganisation av kommerskollegium m. m. icke kommer att föreläggas riksdagen samt att förty — i stället för de under ovan nämnda punkt i statsverkspropositionen beräknade anslag — medel komma att hos riksdagen äskas för uppehållande under år 1919 av verksamheten vid kommerskollegium och de av sagda ämbetsverks omorganisation berörda institutioner och kårer under i huvudsak samma former som de för innevarande år gällande.

Jag anhåller härefter att få för Kungl. Maj:t anmäla de anslagsbehov, som i anledning av här ovan berörda förhållanden böra under *sjunde huvudtiteln* tillgodoses.

I. Kommerskollegium.

1. Kommerskollegium.

[1.]
Kommerskollegium.
(ordinarie anslag.)

Det ordinarie anslaget till kommerskollegium, nu 144,165 kronor, torde för år 1919 böra utgå oförändrat.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för år 1919 upptaga det *ordinarie* anslaget till kommerskollegium med oförändrat belopp kronor 144,165.

2. Provisorisk lönerreglering för befattningshavare vid kommerskollegium.

[2.]
Provisorisk lönerreglering för kommerskollegium.
(extra anslag.)

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen till provisorisk lönerreglering för befattningshavare i kommerskollegium, i enlighet med angivna grunder och på vissa villkor, såsom

förslagsanslag på extra stat för år 1918 anvisat ett belopp av 12,345 kronor, av vilket högst 375 kronor avsetts till höjning av vikariatsersättning under semester.

Nämnda grunder och villkor återfinnas i kungörelse i ämnet den 25 juni 1917.

I en av förberörda skrivelser den 25 april 1918 har nu kommerskollegium gjort framställning om provisoriskt lönetillägg åt befattningshavare i ämbetsverket jämväl för år 1919.

Den provisoriska löneregleringen för kommerskollegium har tillkommit i avbidan å den definitiva reglering av löneförhållandena i ämbetsverket, som väntas komma till stånd i samband med den förestående omorganisationen. Dylik reglering och omorganisation har redan genomförts för kollegii avdelning för näringsstatistik, att gälla från och med år 1913, och befattningshavare å nämnda avdelning komma till följd därav icke längre i åtnjutande av provisoriska lönetillägg.

Övriga befattningshavare i kollegium torde, då definitiv lönereglering för dem icke heller nu kommer till stånd, jämväl för år 1919 böra beredas provisoriska avlöningstillägg.

De för beredande av de provisoriska avlöningstilläggen nödiga beloppen framgå av följande beräkning:

På ordinarie stat uppförda befattningshavare	Nuvarande begynnelseavlöning			Provisoriskt avlöningstillägg (oreducerat)				Pensionsavgift motsvarande belopp			Till höjning av vikariatsersättning under semester avsett belopp	
	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	Lön	Tjänstgöringspenningar	Ortstillägg	Summa	Beräknat enligt pensionslagen	Avrundat			
1 generaldirektör och chef ...	6,200	2,800	9,000	800	200	1,000	2,000	360	—	400	25	—
1 kommerseråd och byråchef	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	313	60	350	62	50
1 » »	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	313	60	350	62	50
1 » »	4,400	2,000	6,400	600	500	600	1,700	280	—	300	62	50
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	211	60	250	37	50
1 »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	188	60	200	37	50
1 »	3,000	1,500	4,500	600	300	400	1,300	165	60	200	37	50
1 registrator och arkivarie ..	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	99	90	100	25	—
1 kassör och sjöpassnotarie ..	1,800	1,200	3,000	400	300	300	1,000	81	40	100	25	—
1 förste vaktmästare	800	300	1,100	100	150	150	400	27	—	30	—	—
1 vaktmästare	500	300	800	200	50	150	400	24	—	25	—	—
1 »	500	300	800	200	50	150	400	24	—	25	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	14,200	—	—	2,330	375	—

De provisoriska avlöningsbeloppen skulle alltså uppgå till 14,200 kronor. Efter avdrag av pensionsavgifter motsvarande belopp men med tillägg av det belopp, som avsetts till höjning av vikariatsersättning under semester, skulle återstoden eller 12,245 kronor sålunda utgöra det belopp, vartill anslaget för ändamålet torde böra bestämmas.

Sagda belopp understiger med 100 kronor det för innevarande år för samma ändamål beviljade anslaget. Minskningen är beroende därpå, att en vaktmästare hos kollegium, som förut åtnjutit provisoriskt ålderstillägg av 100 kronor, nu avgått från sin befattning.

De för åtnjutande av de provisoriska lönetilläggen för år 1918 fastställda villkor och bestämmelser böra givetvis bliva gällande jämväl ifråga om den provisoriska lönereglering för kommerskollegium för år 1919, som må komma till stånd.

På grund av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att till provisorisk lönereglering för befattningshavare i kommerskollegium, i enlighet med av mig tillstyrkta grunder och på de av mig förordade villkor, på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av kronor 12,245, därav högst kronor 375 må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

3. Förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå.

[3.] Genom den år 1891 genomförda organisationen av kommerskollegium blev kollegii administrativa verksamhetsområde uppdelat å tre byråer, varav en för handläggning av ärenden angående bergshanteringen och andra industriella näringar. Enligt den samma år fastställda stat för kollegium erhöll denna byrå, liksom envar av de båda andra, en ordinarie personal, bestående av ett kommerseråd såsom byråchef och en sekreterare. Därjämte hava städse å byrån tjänstgjort extra ordinarie tjänstemän till växlande antal.

Emellertid visade sig arbetskrafterna på industribyrån med tiden otillräckliga, och en tillfällig förstärkning av desamma måste tid efter annan åvägabringas.

År 1906 såg sig kollegium sålunda med hänsyn till antalet och beskaffenheten av de till byråns handläggning hörande ärenden nöd-

Förstärkning
av arbets-
krafterna å
kommers-
kollegii indu-
stribyrå.
(extra anslag.)

sakat hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes dels förordna en av kollegii sekreterare att under en tid av högst fyra månader under samma år såsom adjungerad ledamot biträda kollegium med föredragning och handläggning i övrigt av de till byrån hörande ärenden, som av kollegium till honom för ändamålet överlämnades, dels ock bemyndiga kollegium att förordna lämplig person att under samma tid såsom sekreterare biträda den adjungerade ledamoten. Denna hemställan bifölls av Kungl. Maj:t, och erforderliga medel för ändamålet anvisades.

Efter därom av kollegium för varje år gjord framställning medgav Kungl. Maj:t sedermera förstärkning av arbetskrafterna å byrån på samma sätt för år 1907 under tre månader samt för vart och ett av åren 1908, 1909 och 1910 under fyra månader. Genom beslut den 30 december 1910 förordnade slutligen Kungl. Maj:t om samma åtgärders vidtagande även för år 1911 under högst sex månader.

Med förmälan att dessa åtgärder icke längre kunde fylla byråns behov av arbetskrafter, hemställde kollegium år 1911 om andra anordningar till förstärkning av arbetskrafterna å byrån och förordade i sådant hänseende, att för tiden från och med den 1 april 1912 till och med den 31 december 1913 en extra byråchef och en sekreterare åt denne ställdes till kollegii förfogande. Till avlöning åt dessa föreslog kollegium ett belopp av 7,800 kronor årligen åt den extra byråchefen, för år räknat, och ett belopp av 3,000 kronor årligen åt sekreteraren, varjämte kollegium hemställde om ett särskilt anslag till vikariatserättning under den extra byråchefens semester.

Detta förslag lades till grund för en Kungl. Maj:ts framställning till 1912 års riksdag, dock att tidpunkten, från vilken det erforderliga anslaget begärdes, därvid sattes till den 1 juli samma år. Kungl. Maj:t föreslog alltså riksdagen att å extra stat för år 1913 till förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå anvisa ett belopp av 16,513 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav för år 1912 disponera 5,400 kronor.

I skrivelse den 30 maj 1912 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel förmälde riksdagen beträffande förevarande anslagsfråga, att behovet av en extra föredragande å kommerskollegii industribyrå under de år, som återstode till dess det pågående utredningsarbetet angående kollegii ombildning kunde leda till genomförandet av en definitiv omreglering av ämbetsverket, syntes vara till fullo ådagalagt. Då emellertid med hänsyn till det åsyftade utredningsarbetet de åtgärder, som nu kunde komma i fråga för beredande av ökade arbetskrafter åt byrån, måste bliva av temporär varaktighet

och helt provisoriska, syntes det riksdagen icke vara lämpligt att tillgodose byråns förenämnda behov av en extra föredragande genom en så fast anordning som uppförandet av en extra byråchef. I överensstämmelse med de grunder, efter vilka ersättning utgått till den av kollegii sekreterare, som haft tillfälliga förordnanden som adjungerad ledamot å industribyrån, satte riksdagen avlöningen till 7,250 kronor, därav 2,250 kronor borde anses såsom tjänstgöringspenningar. Emot Kungl. Maj:ts förslag till ersättning åt en extra sekreterare hade riksdagen icke något att erinra.

För ifrågavarande ändamål anvisade riksdagen förty ett belopp av 15,657 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav för år 1912 disponera 5,125 kronor.

I den del av anslaget, som var avsett för år 1913, eller 10,532 kronor, hade till vikariatsersättning under den extra föredragandens semester beräknats ett till 282 kronor avrundat belopp.

Sedermera har riksdagen för vart och ett av åren 1914—1918 för ifrågavarande ändamål anvisat 10,532 kronor.

Beträffande det av riksdagen senast anvisade anslagets användning har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 5 oktober 1917 *dels* förordnat, att å kollegii industribyrå skulle under år 1917 anställas en extra föredragande, vilken enligt den närmare arbetsfördelning, kollegium ägde föreskriva, skulle biträda kollegium med handläggning av industribyråns tillhörande ärenden ävensom fullgöra åligganden, som i övrigt ankomme på ordinarie byråchef, *dels* bestämt, att av den för den extra föredraganden anvisade, till 7,250 kronor fastställda avlöningen 5,000 kronor skulle betraktas såsom lön och 2,250 kronor såsom tjänstgöringspenningar, *dels* ock bemyndigat kollegium att för år 1918 förordna lämplig person att såsom sekreterare biträda den extra föredraganden mot åtnjutande av ett arvode av 3,000 kronor, därav 1,800 kronor skulle utgå såsom lön och 1,200 kronor såsom tjänstgöringspenningar. I sammanhang härmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att de jämlikt kungörelser den 5 juni 1891 och den 25 juni 1917 för åtnjutande av de kollegii ordinarie personal tillkommande löneförmåner gällande villkor och bestämmelser skulle för den extra föredraganden i tillämpliga delar lända till efterrättelse, ävensom bemyndigat kollegium att meddela de närmare föreskrifter beträffande den biträdande sekreterarens åligganden, som kunde finnas erforderliga.

Kommerskollegium har nu gjort framställning om beredande av

anslag för ifrågavarande ändamål för år 1919 till samma belopp som för innevarande år.

Att de extra arbetskrafter, som genom riksdagens beslut åren 1912—1917 tillförts kommerskollegii industribyrå, äro behöfliga jämväl under år 1919 torde vara otvivelaktigt, vadan hos riksdagen torde böra äskas nödigt anslag att användas i enlighet med hittills tillämpade grunder och villkor. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementsschefen.

att å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 till förstärkning av arbetskrafterna å kommerskollegii industribyrå, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig angivna grunder och på de av mig förordade villkor, anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 10,532.

4. Teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå.

I den till 1913 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att å extra stat för år 1914 till avlönande av en teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå, i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för finansdepartementet vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t den 14 januari 1913 angivna grunder och på de av honom därvid förordade villkor, anvisa ett belopp av 5,825 kronor. Av detta belopp beräknades 5,600 kronor till avlöning åt nämnda tjänsteman och 225 kronor till ersättning åt vikarie för honom under semester.

[4.]

Teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå.
(extra anslag.)

Sedan riksdagen i skrivelse den 30 maj 1913 angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel anmält, att Kungl. Maj:ts berörda framställning vunnit riksdagens bifall, har Kungl. Maj:t den 14 november 1913 — jämte förklarande, att den tekniske konsulenten skulle tillsättas av Kungl. Maj:t medelst förordnande tills vidare efter förslag av kommerskollegium — låtit utfärda instruktion för den tekniske konsulenten, att träda i kraft med ingången av år 1914.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen för samma ändamål på extra stat för vart och ett av åren 1915—1918 anvisat enahanda belopp.

Kommerskollegium hemställer nu om anvisande av medel jämväl för år 1919 till avlönande av en teknisk konsulent å kollegii industribyrå.

Departement-
schefen.

Då anslag för ifrågavarande ändamål torde böra utgå även för år 1919 med samma belopp och under samma villkor som för innevarande år, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 till avlönande av en teknisk konsulent å kommerskollegii industribyrå anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 5,825.

5. Handläggning hos kommerskollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.

[5.]
Handläggning
hos kommers-
kollegium av
ärenden rör-
ande svenska
fartygs regist-
rering m. m.
(extra anslag.)

Till bestridande av kostnaderna för handläggning hos kommerskollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering anvisade riksdagen för vart och ett av åren 1905—1908 å *extra stat* 7,500 kronor.

I sammanhang med att kostnaderna för utgivande av »Sveriges skeppslista» anvisades att utgå ur nämnda anslag, höjde riksdagen anslaget för år 1909 till 11,100 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav redan år 1908 disponera ett belopp av 1,400 kronor, vadan följaktligen på år 1909 beräknades ett belopp av 9,700 kronor.

Jämväl för år 1910 anslog riksdagen för samma ändamål 9,700 kronor.

För vart och ett av åren 1911—1914 beviljades anslaget att utgå med 10,850 kronor, vilken ökning föranleddes av den provisoriska löne-regleringen för befattningshavare inom kommerskollegium.

Med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, anvisade riksdagen för år 1915 för ifrågavarande ändamål ett anslag av 10,050 kronor. Sänkningen av anslaget föranleddes därav, att den till 800 kronor beräknade kostnaden för tryckning av »Sveriges skeppslista» icke inbegreps i anslagsbeloppet. På därom av kommerskollegium gjord framställning, föreskrev Kungl. Maj:t sedermera genom nådigt brev den 9 oktober 1914, att berörda kostnad från och med år 1915 skulle bestridas från det under riksstatens sjunde huvudtitel uppförda förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader.

Jämväl för vart och ett av åren 1916, 1917 och 1918 har riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning för ifrågavarande ändamål beviljat 10,050 kronor.

Beträffande användningen av det för innevarande år avsedda anslaget för kommerskollegii fartygsregistreringsavdelning har, på förslag av kommerskollegium, Kungl. Maj:t enligt beslut den 5 oktober 1917

— jämte det kollegium erhållit bemyndigande att åt någon av kollegii sekreterare eller de hos kollegium anställda extra ordinarie tjänstemän, vilka kollegium ägde förordna till vikarie för kommerseråd, uppdraga att såsom adjungerad ledamot tills vidare under innevarande år handlägga ärenden angående svenska fartygs registrering och vad därmed stode i samband — förordnat, dels att bemälde adjungerade ledamot skulle äga uppbära ett arvode för år räknat av 5,600 kronor, därav 3,800 kronor skulle anses såsom lön och 1,800 kronor såsom tjänstgöringspenningar, men att, därest den adjungerade ledamoten åtnjöte två ålderstillägg, arvodet skulle för år utgå med 5,500 kronor, därav 3,750 kronor skulle anses såsom lön, och dels att de jämlikt kungörelser den 5 juni 1891 och den 25 juni 1917 för åtnjutande av de kollegii ordinarie personal tillkommande löneförmåner gällande villkor och bestämmelser skulle för den adjungerade ledamoten i tillämpliga delar lända till efter rättelse. Vidare har Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att av förenämnda anslag, 10,050 kronor, i mån av rekvisition, till kommerskollegium utbetala såväl berörda till arvode åt den adjungerade ledamoten avsedda belopp, högst 5,600 kronor, som ock till vikariatsersättning åt den, som under den adjungerade ledamotens semester uppehölle hans befattning, 225 kronor samt till gottgörande av erforderligt biträde åt den adjungerade ledamoten 4,225 kronor eller tillhopa högst 10,050 kronor.

Kommerskollegium hemställer nu om anvisande av enahanda belopp, 10,050 kronor, för ifrågavarande ändamål i vad angår år 1919.

Då nämnda belopp torde böra för ändamålet anvisas även för år 1919, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

*Departement-
chefen.*

att till bestridande av kostnader för handläggning hos kommerskollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m. på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst..... kronor 10,050.

6. Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet.

I en den 29 maj 1914 till riksdagen avlåten proposition föreslog Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, riksdagen att för anordnande av utvid-

[6.]

*Förhands-
kontroll å
fartygs sjö-
värdighet.*

(extra anslag.)

gad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med de av chefen för finansdepartementet i nämnda protokoll angivna grunder å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1915 bevilja ett anslag å 171,400 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 förskottsvis av tillgängliga medel anvisa 3,275 kronor, samt att besluta, att från och med år 1915 det i riksstaten under sjunde huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget å 11,500 kronor till befrämjande i allmänhet av handel och sjöfart skulle ur riksstaten utgå.

Ifrågavarande statskontroll skulle enligt nyssnämnda grunder vara dels preventiv och dels repressiv.

Organen för den preventiva statskontrollen skulle utgöras av dels en central tillsynsmyndighet, dels ock lokala tillsynsmyndigheter under den centrala myndighetens ledning.

Den centrala tillsynsmyndigheten skulle bliva kommerskollegium, vars byrå för ärenden angående utrikes handeln och sjöfarten (utrikesbyrå) skulle förstärkas med en särskild avdelning för berörda ändamål. I spetsen för avdelningen skulle ställas en chef, överinspektören. Denne skulle visserligen närmast sortera under chefen för kommerskollegii utrikesbyrå, men i övrigt vara beklädd med den vidsträckt beslutanderätt, som ärendenas ofta brådskande beskaffenhet krävde. Övriga föreslagna tjänstemän voro en sekreterare, en förste byråinspektör och en byråinspektör. Denna organisation skulle dock vara provisorisk i avbidan på genomförandet av kommerskollegii omorganisation.

Den lokala inspektionen skulle anförtros åt ett antal lokala fartygsinspektörer. På grund av göromålens beskaffenhet föreslog Kungl. Maj:t anställande av dels sex förste inspektörer med ingenjörsutbildning, dels ock sexton andre inspektörer, placerade å förslagsvis angivna orter, av vilka inspektörer tre skulle hava ingenjörsutbildning. Fartygsinspektörerna med ingenjörsutbildning skulle förnämligast verkställa sjövärdighets- och passagerarfartygsbesiktningar, övriga fartygsinspektörer, vartill skulle utses personer med praktisk erfarenhet inom det nautiska och fartygsmaskinella området, skulle företrädesvis hava till åliggande att dels biträda förste inspektörerna var med sin speciella kompetens vid de av dem utförda förrättningarna, dels ock på egen hand, men under de förres förmanskap, verkställa fortlöpande inspektion i synnerhet å fartygens underhåll, utrustning och lastning samt rörande de sociala förhållandena ombord. Vidare skulle, särskilt i fråga om arbetsinrättningar för lastning och lossning ombord å fartyg, anordnas ett visst samarbete mellan fartygsinspektionens och yrkesinspektionens myndig-

heter, därvid för undvikande av dubbelinspektion i nyssnämnda avseende borde tillses, i vad mån fartygsinspektörerna kunde förordnas att utöva jämväl yrkesinspektionens tillsynsverksamhet. Tillsyn å bemanningen skulle åligga, förutom fartygsinspektörerna, jämväl ombudsmännen vid sjömanshusen. De sistnämnda skulle sålunda inom av sjölag och utfärdade författningar angivna gränser särskilt vid mönstringsförrättningarna utöva sin kontrollerande verksamhet rörande besättningens tillräcklighet och kvalifikationer.

Organen för den repressiva kontrollens utövande skulle utgöras av dels såsom hittills kommerskollegii sjötekniska biträde, dels ock en inom kollegium nyanställd sjöåklagare.

Beträffande grunderna i övrigt för den nya organisationen anhåller jag att få hänvisa till den utredning, som finnes intagen i det vid förutnämnda proposition fogade utdraget av protokollet över finansärenden.

De särskilda belopp, som skulle ingå i det av Kungl. Maj:t hos riksdagen äskade anslaget, fördelade sig på följande sätt:

Arvode till 1 överinspektör och chef för fartygsinspek-	tionsavdelningen kronor	7,500: —
» » 1 sekreterare å	» »	5,600: —
» » 1 förste byråinspektör å	» »	5,600: —
» » 1 byråinspektör å	» »	3,900: —
Arvoden » 2 amanuenser å	» »	3,300: —
Arvode » 1 kvinnligt biträde å	» »	1,550: —
» » 1 » »	» »	1,150: —
Vikariatsersättningar och extra biträden, allt för far-	tysinspektionsavdelningen (1,100 + 1,000 + 200)	» 2,300: —
Ersättning för arbets hjälp åt kommerskollegii sjö-	tekniska biträde	» 1,500: —
Arvode till särskild sjöåklagare hos kommerskollegium	»	3,000: —
Arvoden till 6 förste fartygsinspektörer å 5,950 kr.	»	35,700: —
» » 16 andre » å 3,000 »	»	48,000: —
Ortstillägg till i Stockholm stationerade fartygsinspek-	törer	» 1,300: —
Rese- och traktamentsersättning till fartygsinspek-	törerna	» 29,800: —
Ersättning för skrivmaterialier, lokalhyra och andra	kontorskostnader åt fartygsinspektörerna, kost-	naderna för överdragskostymer inberäknade
(6,300 + 6,600)	»	12,900: —

Ersättning till vikarier för fartygsinspektörerna	kronor	3,000: —
Sakkunniga biträden vid förrättningar inom Sverige »	»	2,000: —
	kronor	168,100: —
varjämte beräknades arvode för tiden 1 oktober—31 december 1914 åt fartygsinspektionsavdelningens chef och sekreterare	»	3,275: —
	Summa kronor	171,375: —
eller i mera avrundat tal	»	171,400: —

I skrivelse den 4 september 1914 anmälde riksdagen, att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts ifrågakvarande proposition beslutat, dels att i huvudsaklig överensstämmelse med de av Kungl. Maj:t angivna grunder å extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1915 bevilja ett anslag å 171,400 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att därav redan under år 1914 förskottsvis av tillgängliga medel anvisa 3,275 kronor, dels ock att från och med år 1915 det i riksstaten under sjunde huvudtiteln upptagna ordinarie anslaget å 11,500 kronor till befrämjande av handel och sjöfart skulle ur riksstaten utgå.

Genom nådigt brev den 25 september 1914 förordnade Kungl. Maj:t att i kommerskollegium skulle tillsvidare från och med år 1915 vara inrättad en fartygsinspektionsavdelning, och att å denna avdelning skulle — förutom andra befattningshavare, om vilka Kungl. Maj:t ämnade framdeles förordna — finnas en överinspektör och chef för avdelningen, en sekreterare, en förste byråinspektör och en byråinspektör, var och en med det arvode, som i förenämnda proposition beräknats, samt att de jämlikt kungörelserna den 5 juni 1891 och den 2 april 1914 i fråga om åtnjutande av de kollegii personal tillkommande löneförmåner gällande villkor och bestämmelser skulle för oförmälda fyra befattningshavare å fartygsinspektionsavdelningen i tillämpliga delar lända till efter rättelse.

Överinspektörs- och sekreterarbefattningarna blevo av Kungl. Maj:t besatta redan från och med den 1 oktober 1914.

Enligt nådigt brev den 6 november 1914 förordnade Kungl. Maj:t därefter, att inom de sex distrikt, vari riket för utövande av den lokala statskontrollen å fartyg skulle vara indelat, skulle anställas, förutom förste fartygsinspektörer till förut nämnt antal och med förut angivna arvoden, sexton andre fartygsinspektörer. Härjämte lämnade Kungl. Maj:t, som förklarade sig framdeles vilja besluta rörande tillsättande av sjöåklagare, ytterligare föreskrifter angående användningen av de utav riksdagen anvisade medlen i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts

i förutnämnda proposition angivna och av riksdagen i dessa delar godkända plan samt förordnade, i enlighet med vad i samma proposition förutsatts, att, i den mån besparing vunnas å den lokala tillsynen avseende utgiftspost, med andra dylika poster åsyftade utgifter finge efter kommerskollegii närmare bestämmande till totalsumman ökas.

Genom nådigt brev den 11 december 1914 förordnade vidare Kungl. Maj:t, att en var andre fartygsinspektör skulle åtnjuta årsarvode med 3,000 kronor.

I detta sammanhang vill jag erinra, att Kungl. Maj:t den 31 därpåföljande december utfärdade kungörelse angående resekostnads- och traktamentsersättning åt vissa befattningshavare inom fartygsinspektionen m. fl.

I den till 1915 års riksdag avlätna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t, att under nu förevarande anslag skulle inbegripas allenast de utgifter, som direkt hänförde sig till den preventiva fartygskontrollen, vadan från detsamma borde avföras de poster å respektive 1,500 kronor och 3,000 kronor, vilka avsåge ersättning för arbetshjälp åt kommerskollegii sjötekniska biträde samt arvode till särskild sjöåklagare hos kollegium, samt att anslaget titel på grund därav skulle förändras till »Förhandskontroll å fartygs sjövärdighet». Vidare föreslogs att sänka posten till »vikariatsersättningar och extra biträden, allt för fartygsinspektionsavdelningen» med ett belopp av 200 kronor, som varit avsett till biträde för uppläggande av ett kortregister över svenska fartyg, men som ansågs icke vara behöfligt för år 1916. Kungl. Maj:t, som under särskilda punkter gjorde framställningar om anslag till arbetshjälp åt det sjötekniska biträdet och till sjöåklagaren, föreslog i enlighet härmed, att anslaget till förhandskontrollen å fartygs sjövärdighet skulle för år 1916 utgå med 163,400 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts framställning anvisade riksdagen sistnämnda belopp.

Genom nådigt brev den 16 oktober 1915 meddelade Kungl. Maj:t därefter bestämmelser angående användande av 1916 års anslag till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, vilka överensstämde med dem, som varit gällande beträffande anslaget för år 1915.

I nämnda nådiga brev föreskrevs, bland annat, att envar fartygsinspektör skulle äga uppbära ersättning med 300 kronor för skrivmaterialier och övriga kostnader, med undantag av lokalhyra men inbegripet kostnader för anskaffning och renhållning av överdragskostymer. Då emellertid tillika stadgats, att, i den mån besparing vunnas å den lokala

tillsynen avseende anslag, med andra dylika poster åsyftade utgifter finge efter kommerskollegii närmare bestämmande ökas, kunde på grund härav ytterligare medel till ersättning åt fartygsinspektör för skrivmaterialier och övriga kostnader varda i mån av behov anvisade. Enär föreskrift om kontroll rörande användningen av de belopp, som för nu avsedda ändamål kunde ifrågakomma, därför saknats, föreskrev Kungl. Maj:t, på kommerskollegii framställning, genom beslut den 31 december 1915, att de medel för år 1916, vilka avsåge ersättning åt fartygsinspektör för skrivmaterialier och övriga kostnader, skulle mot redovisning för ändamålet användas.

I skrivelse den 14 december 1915 gjorde därefter kommerskollegium framställning om beredande av anslag för år 1917 för ifrågavarande ändamål. Kollegium föreslog därvid, att posten för vikariatsersättningar m. m. inom fartygsinspektionsavdelningen skulle höjas med 800 kronor för att möjliggöra viss förut icke beräknad dylik ersättning ävensom gottgörelse för vaktmästarbiträde, samt att posten för ersättning för skrivmaterialier m. m. skulle höjas med 2,200 kronor för beredande av en ökning i gottgörelsen åt envar fartygsinspektör från 300 kronor till 400 kronor.

Med tillstyrkande av en utav andre fartygsinspektörerna i en till Kungl. Maj:t ställd, av kollegium överlämnad skrift gjord framställning föreslog kollegium därjämte, att posten för rese- och traktamentsersättning till fartygsinspektörerna skulle höjas med 3,000 kronor för att andre fartygsinspektörerna skulle kunna få ersättning av sistnämnda slag enligt fjärde i stället för femte klassen i gällande resereglemente.

Vid föredragning den 14 januari 1916 av frågan om anslag för nu ifrågavarande ändamål för år 1917 framhöll dåvarande departementschefen, att han icke blivit övertygad om lämpligheten att redan då, så kort tid efter den lokala fartygsinspektionens inrättande, vidtaga någon förändring av bestämmelserna för rese- och traktamentsersättning åt andre fartygsinspektörerna. Däremot förordade han den ifrågasatta höjningen av posterna för vikariatsersättningar m. m. och skrivmaterialier m. m.

I enlighet med departementschefens hemställan föreslog också Kungl. Maj:t riksdagen att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet å extra stat för år 1917 bevilja ett anslag av 166,400 kronor.

Riksdagen, som ansåg, att man av den korta tid av ej mer än ett år, varunder det ifrågavarande kontrollsystemet tillämpats, ej kunnat vinna tillräcklig erfarenhet för att vara övertygad om nödvändigheten av den ifrågasatta höjningen av posten för ersättning för skrivmaterialier

lier m. m. åt fartygsinspektörerna, bestämde emellertid anslaget till 164,200 kronor.

Genom nådigt brev den 6 oktober 1916 meddelade därefter Kungl. Maj:t bestämmelser angående användningen av det utav riksdagen sålunda beviljade anslaget, vilka bestämmelser voro av samma innebörd som de, vilka varit gällande beträffande anslaget för år 1916.

Enligt kommerskollegii i skrivelse den 29 december 1916 gjorda framställning angående beredande av anslag för ifrågasatt ändamål för år 1918 skulle följande under förevarande anslag ingående poster höjas med vissa belopp, nämligen, förutom posten vikariatsersättningar och extra biträden å fartygsinspektionsavdelningen med 2,100 kronor, därav 900 kronor skulle avses för år 1917, posten arvoden till andre fartygsinspektörer med 3,000 kronor för inrättandet av en ny sådan inspektörsplats i Malmö, posten rese- och traktamentsersättning med 1,500 kronor för beredande av dylik ersättning åt den föreslagne nye andre fartygsinspektören samt posten ersättning till skrivmaterialier m. m. med dels 2,200 kronor för höjande av sådan ersättning åt varje dittillsvarande inspektör från 300 kronor till 400 kronor dels ock 400 kronor, avsedda för den nye andre fartygsinspektören, varjämte kommerskollegium föreslog upptagandet av en ny post å 15,000 kronor till sakkunnig extra arbetshjälp vid den lokala fartygsinspektionen, av vilket sistnämnda belopp 7,500 kronor begärdes att få disponeras under år 1917. Den sammanlagda anslagsökningen skulle sålunda enligt nu berörda förslag uppgå till 24,200 kronor.

Vid föredragning den 13 januari 1917 av frågan om anslag för ändamålet för år 1918 anförde dåvarande departementschefen, efter att beträffande den ifrågasatta höjningen av posten vikariatsersättningar och extra biträden å fartygsinspektionsavdelningen hava föreslagit denna höjning att uppgå till allenast 1,800 kronor, därav 600 kronor skulle få disponeras under år 1917, i fråga om övriga poster följande.

Inrättandet av en ny andre fartygsinspektörsbefattning i Malmö syntes visserligen kunna under dåvarande för sjöfarten livliga tider väl försvaras. Däremot syntes det departementschefen icke vara till fullo ådagalagt, att behovet av denna fartygsinspektör vore av mera konstant beskaffenhet. Han ansåge därför, att med inrättandet av befattningen borde åtminstone tillsvidare anstå och annan utväg sökas för att tillgodose det för det dåvarande förefintliga behovet av ökad arbetskraft.

Vad kommerskollegium anført till stöd för kravet på ökad ersättning till fartygsinspektörerna för skrivmaterialier m. m. syntes departe-

mentschefen tydligt visa, att den härför avsedda ersättningen av 300 kronor åt varje inspektör nog från början varit för knappt beräknad och att en höjning av densamma vore påkallad. Mot den av kollegium föreslagna ökningen med 100 kronor eller för 22 inspektörer med sammanlagt 2,200 kronor vore icke anledning till erinran.

I fråga slutligen om det av kommerskollegium framställda kravet på tillgång till sakkunnig extra arbetshjälp särskilt för förrättandet av inspektioner vore departementschefen av samma mening som kollegium, att dylik hjälp vore behöflig under år 1917. Den under de gångna krigsåren vunna erfarenheten hade nämligen ådagalagt vikten av att under nu rådande egenartade förhållanden tillsyn i högre grad än hittills varit möjligt utövades över sjövärdigheten särskilt hos åtskilliga i Östersjötrafik nu använda, ofta för mindre krävande uppgifter ursprungligen avsedda fartyg. Vad åter anginge behovet av extra hjälp för tiden längre fram, då mera normala förhållanden för sjöfarten kunde hava återinträtt, syntes det vara vanskligt att då yttra sig därom. Departementschefen funne sig därför förhindrad att för det dåvarande förordade bifall till anslag till extra arbetshjälp för mer än år 1917. Emellertid syntes departementschefen anslaget böra tillmätas något rikligare än kollegium i sådant avseende föreslagit eller 7,500 kronor. Det syntes nämligen vara lämpligt, att det föreliggande behovet av förstärkning av arbetskrafterna i andra fartygsinspektörsgreden, som kommerskollegium velat tillgodose genom inrättande av en ny dylik befattning, avhjälpes med anlitan av sådan extra arbetshjälp, varom vore fråga. Med hänsyn härtill föresloge departementschefen, att för sakkunnig extra arbetshjälp under år 1917 måtte anvisas ett belopp av 10,000 kronor.

Den av departementschefen förordade ökningen av förevarande anslag uppgick alltså till sammanlagt 14,000 kronor, därav 10,600 kronor skulle få disponeras under år 1917. Anslaget slutsumma för år 1918 blev sålunda enligt förslaget 178,200 kronor.

På grund av Kungl. Maj:ts i enlighet med departementschefens hemställan framställda förslag beviljade också riksdagen till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 178,200 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan år 1917 därav disponera 10,600 kronor. Av återstående beloppet, 167,600 kronor belöpte sig 32,700 kronor på den centrala tillsynsmyndigheten och 134,900 kronor på den lokala inspektionen.

Genom nådigt brev den 5 oktober 1917 meddelade därefter Kungl. Maj:t bestämmelser angående användningen av det utav riksdagen sålunda beviljade anslaget, vilka bestämmelser voro av samma innebörd som de,

vilka varit gällande beträffande anslaget för år 1917, dock med den skiljaktighet, som betingades därav att, såsom ovan nämnts, ersättningen för skrivmaterialier och övriga kontorskostnader, med undantag av lokalhyra men inbegripet kostnader för anskaffning och renhållning av överdragskostymer, höjts för en var inspektör till 400 kronor.

I det utlåtande, som kommerskollegium den 9 november 1917 avgav i fråga om omorganisation av kollegium m. m., föreslog kollegium i fråga om förhandskontrollen å fartygs sjövärdighet, att den centrala myndigheten för utövande av sagda kontroll, kommerskollegii fartygsinspektionsavdelning, skulle uppföras å kollegii ordinarie stat såsom en särskild sektion å den till inrättande föreslagna sjöfartsbyrån.

Samtidigt föreslog kollegium i en likaledes den 9 november 1917 dagtecknad skrivelse, att de lokala organen för fartygskontrollen, fartygsinspektörerna, skulle uppföras å ordinarie stat, därvid andre fartygsinspektörernas avlöning skulle höjas, ortstillägg införas för den i Luleå förlagda andre fartygsinspektören samt andre fartygsinspektörerna uppflyttas från femte till fjärde klassen i resereglementet.

Tillika gjorde kollegium framställning om anvisande av anslag å extra stat för avlöning av viss ytterligare personal vid sidan av den till uppförande på ordinarie stat föreslagna. I dylikt hänseende hemställde kommerskollegium om inrättande av två nya andre fartygsinspektörsbefattningar, en i Malmö och en i Sundsvalls distrikt, samt om anslag till anställande av ett kvinnligt biträde hos envar av de sex förste fartygsinspektörerna.

Slutligen hemställde kommerskollegium i särskild skrivelse ovan nämnda den 9 november 1917 om vidtagande av åtgärder för beredande av medel för år 1918 till extra arbetshjälp åt den lokala tillsynen inom fartygsinspektionen med ett belopp av 10,000 kronor att efter kollegii närmare bestämmande disponeras för därmed avsedda ändamål, i fråga om vilket anslag skulle, liksom beträffande övriga anslag till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, gälla, att, i den mån besparing vunnas å den lokala tillsynen avseende utgiftspost, med andra dylika poster åsyftade utgifter finge till totalsumman ökas. Till stöd för denna framställning åberopade kollegium vad kollegium i sådant hänseende anfört i sin ovanberörda skrivelse den 29 december 1916 angående anslag för år 1918 till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet ävensom departementschefens yttrande och riksdagens beslut i anledning härav samt framhöll vidare, att någon ändring i de av kriget framkallade utomordentliga förhållandena på sjöfartens område icke syntes

*Kommers-
kollegium.*

vara att förvänta inom en närmare framtid, vadan en förstärkning av de ordinarie arbetskrafterna för utövande av den lokala tillsynen vore för år 1918 i lika hög grad som för år 1917 av behovet påkallad, särskilt vidkommande Malmö och Sundsvalls fartygsinspektionsdistrikt.

Vidkommande kostnaden för ifrågavarande extra arbetshjälp förklarade sig kollegium anse densamma icke kunna beräknas lägre än det belopp, som för år 1917 beviljats för samma ändamål, helst om hänsyn toges till den ökning i sjötrafiken mellan Sverige, å ena sidan, samt Finland och Ryssland, å andra sidan, som möjligen kunde bliva en verklighet inom den närmaste tiden.

Sedan jag därefter, på sätt jag förut nämnt, i skrivelse den 20 april 1918 anmodat kommerskollegium att till finansdepartementet inkomma med förslag i fråga om de anslag å extra stat, vilka, för den händelse proposition rörande omorganisation av kollegium samt därmed sammanhängande spörsmål icke komme att till innevarande års riksdag avlätas, kunde anses vara för år 1919 oundgängligen av behovet påkallade, har kollegium nu i skrivelse den 25 samma april hemställt, att Kungl. Maj:t, under förutsättning att frågan om uppförande å ordinarie stat av den lokala organisationen för förhandskontrollen å fartygs sjövärdighet skulle för denna gång hava förfallit, måtte vidtaga åtgärder för beredande av anslag för år 1919 å extra stat till anordnande av lokal förhandskontroll å fartygs sjövärdighet att för angivna olika ändamål utgå med belopp, varom kollegium uti förberörda skrivelse den 9 november 1917 gjort framställning, dock med såväl den modifikation, som kunde betingas av anslagets uppförande, såsom hittills, å allenast extra stat, som ock den ökning av posten å 29,800 kronor till resekostnads- och traktamentsersättning åt fartygsinspektörerna, som med hänsyn till alltmera höjda priser å järnvägs- m. fl. biljetter och högre dagtraktamenten kunde vara erforderlig. I avseende å sistnämnda post föreslår kollegium, att densamma måtte höjas till i runt tal 60,000 kronor.

Kollegium framhåller vidare, att till följd av dels redan genomförda och väntade avsevärda förhöjningar i priserna å järnvägs- m. fl. biljetter dels ock numera utgående högre dagtraktamenten en ökning, även med bibehållande av nu gällande reseklassser, krävdes i fråga om den post å 29,800 kronor, som beräknats för innevarande år till resekostnads- och traktamentsersättning åt fartygsinspektörerna; och anhåller kollegium i anledning härav, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om beredande av ytterligare medel för senare halvåret 1918 till sådan er-

sättning åt fartygsinspektörerna med ett belopp, som syntes böra beräknas till 15,000 kronor.

Slutligen hemställer kollegium, att beträffande samtliga i anslaget till lokal förhandskontroll å fartygs sjövärdighet ingående poster, måtte såsom hittills skett, föreskrivas, att, i den mån besparing vunnas å någon sådan utgiftspost, med andra dylika poster åsyftade utgifter kunde få till totalsumman ökas.

Beträffande den centrala myndigheten för utövande av förhandskontrollen å fartygs sjövärdighet, kommerskollegii fartygsinspektionsavdelning, är det ju uppenbart, att någon definitiv organisation å ordinarie stat icke kan ifrågakomma förrän i samband med den förestående nyregleringen av kommerskollegium i dess helhet. Anslag för avdelningen synes mig sålunda för år 1919 böra anvisas å extra stat till samma belopp som för år 1918 eller 32,700 kronor.

Departementsschefen.

Under sådana omständigheter torde det icke heller vara lämpligt att beträffande de lokala organen för fartygskontrollen, fartygsinspektörerna, nu vare sig vidtagna åtgärder för deras uppförande å ordinarie stat eller, med deras bibehållande å extra stat, föranstalta om sådana förändringar av organisatorisk natur, som kommerskollegium i skrivelse den 9 november 1917 föreslagit. Även dessa frågor synas mig tillvidare böra vila för att upptagas till prövning tillsammans med övriga kommerskollegii omorganisation rörande eller dämed sammanhängande spörsmål. Endast i ett avseende anser jag mig vid sådant förhållande böra föreslå någon ändring i det för ändamålet nu utgående anslag, nämligen i fråga om det för rese- och traktamentsersättning för fartygsinspektörerna beräknade beloppet. I dylikt hänseende tillåter jag mig erinra, att innevarande års riksdag i anledning av dels de avsevärt stegrade biljettkostnaderna dels ock ifrågasatt höjning i dagtraktamentena vid reseförrättningar i statens tjäust, därom kungörelse sedermera av Kungl. Maj:t utfärdats den 26 februari 1918, beslutat vissa höjningar i de under de särskilda huvudtitlarna uppförda anslagen till rese- och traktamentsersättning. Då emellertid dessa höjningar i intet fall överstigit 50 procent av anslagens förutvarande belopp, synes mig även vidkommande nu ifrågavarande anslag ökningen böra bestämmas till högst nämnda procential av det till rese- och traktamentsersättning beräknade beloppet. Jag föreslår sålunda, att av nu nämnd anledning anslaget till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för år 1919 upptages till ett med 14,900 kronor förhöjt belopp.

Beträffande de olika huvudtitlarnas anslag till rese- och trakta-

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 360 häft. (Nr 400.) 4

mentsersättning har någon höjning icke vidtagits i de för innevarande år avsedda anslagsbeloppen. Att märka är emellertid, att dessa anslag äro av ren förslagsanslagsnatur och sålunda i händelse av behov kunna få överskridas, medan däremot det till rese- och traktamentsersättning för fartygsinspektörerna beräknade beloppet ingår i ett anslag med beteckningen »förslagsanslag, högst». Till följd härav och då de förhållanden, vilka föranlett behovet av anslagshöjning för år 1919, redan förelegat vid ingången av innevarande år eller i allt fall inträtt under årets lopp, torde det vara nödvändigt att redan för detta år föranstalta om viss förstärkning av det till rese- och traktamentsersättning för fartygsinspektörerna avsedda belopp. Denna förstärkning torde böra beredas på tilläggsstat för år 1918; och föreslår jag, med hänsyn till föreliggande omständigheter, att densamma bestämmes till 10,000 kronor.

Kommerskollegii framställning om anslag — till samma belopp som för år 1917 — för beredande av sakkunnig extra arbetshjälp åt fartygsinspektörerna under år 1918 finner jag mig böra biträda. I detta sammanhang tillåter jag mig erinra, att medel för ifrågavarande ändamål vederbörligen beräknats å det för riksdagen framlagda förslaget till tilläggsstat för år 1918.

Slutligen anser jag mig böra nämna, att ehuru sannolikheten synes mig tala för att behov av dylik sakkunnig extra arbetshjälp för fartygsinspektörerna kommer att föreligga även för år 1919, jag likväl, med hänsyn till svårigheten att bedöma, huru förhållandena på ifrågavarande område under nämnda år kunna komma att gestalta sig, icke anser mig nu böra göra någon framställning om beredande av medel för ändamålet. Skulle det framdeles visa sig, att dylika medel äro oundgängligen av behovet påkallade, lärer framställning härom kunna göras till 1919 års riksdag.

Slutsumman av det anslag, som för år 1919 bör äskas för anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, skulle sålunda enligt mitt förslag utgöra 182,500 kronor, vartill å tilläggsstat för år 1918 skulle komma ett belopp av sammanlagt 20,000 kronor.

Mot kommerskollegii framställning i fråga om användningen av tilläventyrs uppkommande besparingar å de särskilda utgiftsposterna för den lokala fartygskontrollen har jag icke något att erinra. Jämväl i övrigt torde de villkor och bestämmelser, som äro gällande för användningen av det för innevarande år beviljade anslaget, böra äga giltighet i avseende å det anslag, som kan komma att beviljas för år 1919.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

dels att till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig angivna grunder, å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag, högst kronor 182,500,

dels ock att för beredande av sakkunnig extra arbetshjälp åt fartygsinspektörerna samt förstärkning av de till rese- och traktamentsersättning åt fartygsinspektörerna avsedda medel å tilläggsstat för år 1918 under sjunde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 20,000.

7. Sjötekniskt biträde hos kommerskollegium m. m.

Till arvode åt ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium har riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts framställningar i ämnet, på extra stat anvisat för vardera av åren 1906 och 1907 ett belopp av 2,000 kronor och för vart och ett av åren 1908—1916 ett belopp av 3,000 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning höjde därefter 1916 års riksdag arvodet för år 1917 till det sjötekniska biträdet till 3,900 kronor, varjämte till vikariatsersättning under semester för biträdet anslogs ett belopp av 125 kronor. Med samma belopp, tillhoppa 4,025 kronor, utgår, jämlikt beslut av 1917 års riksdag, anslaget för innevarande år.

Beträffande användningen av årets anslag har Kungl. Maj:t meddelat närmare föreskrifter genom beslut den 3 augusti 1917, därvid bland annat stadgats, att de jämlikt kungörelserna den 5 juni 1891 och den 25 juni 1917 för åtnjutande av de kommerskollegii ordinarie personal tillkommande löneförmåner gällande villkor och bestämmelser skulle för det sjötekniska biträdet i tillämpliga delar lända till efter rättelse. Här- efter har Kungl. Maj:t den 14 december 1917 efter av kommerskollegium avgivet förslag meddelat förordnande tillsvidare för år 1918 för ett sjötekniskt biträde hos kollegium, därvid den förordnade personen tillförbundits att ställa sig till efter rättelse den av Kungl. Maj:t den 31 december 1914 fastställda instruktionen för det sjötekniska biträdet.

Alltsedan år 1914 hava därjämte årligen anvisats medel för beredande av arbetshjälp för det sjötekniska biträdet. Framställning härom

[7.]
Sjötekniskt
biträde hos
kommers-
kollegium
m. m.

(extra anslag.)

gjordes första gången av Kunzl. Maj:t i en den 29 maj 1914 till riksdagen avlåten proposition, innefattande framställning om anslag till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet. Enligt planen för ifrågavarande kontrollverksamhet skulle nämligen de åligganden, som skulle komma att påvåla det sjötekniska biträdet, utgöra ett så stort arbetstillskott, att för deras fullgörande syntes böra till bitrådets förfogande ställas viss underordnad personal. Särskilt skulle detta gälla arbetet med sammanförande av de statistiska uppgifterna rörande sjöolyckorna ävensom införing i liggare och andra mindre kvalificerade uppgifter.

I enlighet med Kunzl. Maj:ts berörda framställning beräknade riksdagen även under det å riksstatens sjunde huvudtitel för år 1915 å extra stat uppförda anslaget till anordnandet av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. ett belopp av 1,500 kronor såsom ersättning för arbetshjälps åt kommerskollegii sjötekniska biträde.

I den till 1915 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslog Kunzl. Maj:t därefter, att anslaget till arbetshjälps åt det sjötekniska biträdet skulle för år 1916 utbrytas från anslaget till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet och med oförändrat belopp, 1,500 kronor, upp- tagas såsom ett särskilt anslag i riksstaten.

Denna framställning blev av riksdagen bifallen, och hava därefter för åren 1917 och 1918 anslag för ändamålet beviljats till enahanda belopp som för åren 1915 och 1916.

Kommerskollegium hemställer nu, att även för år 1919 anslag måtte — till samma belopp som för år 1918 — anvisas såväl till avlönande av ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium som till ersättning för arbetshjälps åt sagda biträde.

*Departement-
schefen.*

Då kollegium fortfarande har behov av ett sjötekniskt biträde, och då arbetshjälps åt nämnda biträde måste anses erforderligt för år 1919 i lika stor utsträckning som för innevarande år, hemställer jag, att Eders Kunzl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till avlönande av ett sjötekniskt biträde hos kommerskollegium m. m. på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 4,025,

dels ock till ersättning för arbetshjälps åt det sjötekniska biträdet likaledes på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 1,500.

8. Särskild sjöåklagare hos kommerskollegium.

I det av riksdagen till »anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet» beviljade, för år 1915 avsedda anslaget å 168,100 kronor ingick bland annat arvode till särskild sjöåklagare hos kommerskollegium med ett belopp av 3,000 kronor.

[8.]
Särskild sjö-
åklagare hos
kommers-
kollegium.

Den 31 december 1914 fastställde Kungl. Maj:t instruktion för denne tjänsteman, i huvudsak upprättad efter de grunder, som i sådant avseende angivits i det vid Kungl. Maj:ts proposition till 1914 års senare riksdag om anordnande av utvidgad statskontroll å fartygs sjövärdighet m. m. fogade statsrådsprotokollet över finansärenden.

(extra anslag.)

I den till 1915 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen upptogos emellertid under nämnda anslag allenast sådana utgifter, som direkt hänförde sig till den preventiva fartygskontrollen, och i enlighet härmed blev bland annat arvodet till särskild sjöåklagare hos kollegium från samma anslag avfört.

I stället anvisade riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts i särskild proposition den 10 april 1915 därom framställda förslag, till arvode åt en sjöåklagare för år 1916 ett särskilt anslag å extra stat till belopp av 3,000 kronor. Samma anslag har sedan beviljats för åren 1917 och 1918.

Kommerskollegium anholder nu, att medel för ifrågavarande ändamål måtte beredas även för år 1919 till enahanda belopp som för innevarande år.

Då anslag till en sjöåklagare torde böra utgå jämväl för år 1919, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

Departement-
schefen.

att till beredande av arvode åt en särskild sjöåklagare hos kommerskollegium på extra stat under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 3,000.

9. Utgivande av "Kommersiella meddelanden".

I anledning av Kungl. Maj:ts i 1913 års statsverksproposition gjorda framställning anvisade riksdagen, för utgivande genom kommerskollegii försorg av en periodisk publikation »kommersiella meddelanden», i huvudsaklig överensstämmelse med en av chefen för finansdeparte-

[9.]
Utgivande av
"Kommers-
siella med-
delanden".

(extra anslag.)

mentet förordad, i det vid berörda statsverksproposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1913 angiven plan, å extra stat för år 1914 10,000 kronor.

Enligt beslut den 20 juni 1913 anbefalldes Kungl. Maj:t kommerskollegium att till Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande och förslag i anledning av riksdagens berörda beslut.

I skrivelse den 30 därpå följande september avgav kommerskollegium det begärda förslaget och förordade därvid beträffande planen för tidskriftens utgivande, att tidskriften skulle redan från sin första början komma att innehålla:

1. Konsulernas årliga och tillfälliga berättelser samt handelsattachéernas rapporter.
2. Översikt av den ekonomiska situationen i överensstämmelse med av Kungl. Maj:t den 18 juli 1913 fastställd plan.
3. Månadsstatistiken över utrikeshandeln.
4. Uppgifter rörande nyanmälningar och förändringar i industriregistret.
5. Månads- och kvartalsuppgifter från fartygsregistret angående svenska handelsflottans nyförvärv och ur densamma avförda fartyg.
6. Särtryck ur de statistiska årsberättelserna över industri och bergshantering, sjöfart samt handel.
7. Översikter över vissa varu- och penningmarknader.
8. Översikt över svenska bankers förhållande till utlandet.
9. Grosshandelsprisernas förändringar i Sverige och utlandet.
10. Referat av utländska konjunkturöversikter.
11. Från konsulerna, svenska handelskammare m. fl. insända eller i utländska publikationer tillgängliga meddelanden angående leveransanbud, exporttillfällen m. m.
12. Meddelanden om utländska marknadens behov och köpkraft, förändrade tulltaxor och skeppsavgifter, hamnförhållanden, industriella nyanläggningar m. m.
13. På konsulernas berättelser m. fl. rapporter och statistiska uppgifter grundade komparativa sammanställningar i syfte att i största möjliga utsträckning belysa den svenska produktionens slutliga avsättningsorter.
14. Meddelanden från redaktionen för de storindustriella specialundersökningarna, medan berättelse över desamma ännu ligger under utarbetning.
15. Referat och bearbetningar av utländsk närings- enkannerligen

handelsstatistik, artiklar i ekonomiska och näringspolitiska tidningar och tidskrifter samt utdrag ur utländska konsulsberättelser.

16. Referat av svensk och utländsk näringslagstiftning, av in- och utländska kommittébetänkanden samt av vissa kollegii beslut och utlåtanden samt Kungl. Maj:ts beslut i motsvarande ämnen.

Kommerskollegium, som ansåg, att frågan om upplagans storlek borde tillsvidare hållas öppen, förordade vidare, att publikationen måtte utgivnas i samma format som Sveriges officiella statistik, samt framhöll, att dess utgivningstid lämpligen borde bestämmas till var fjortonde dag, varjämte vid sidan av de sålunda utkommande huvudhäftena dessemellan efter föreliggande behov häften och blad borde utgivnas för meddelande av sådana upplysningar, vilka för att bli till praktiskt gagn för affärsvärlden måste så skyndsamt som möjligt offentliggöras.

Tillika föreslog kommerskollegium, som förutsatte, att kostnaderna för tryckning och papper finge bestridas av det å riksstaten under sjunde huvudtiteln för sådana ändamål uppförda förslagsanslag samt att en del av dessa kostnader skulle kunna återbäras genom införande i publikationen av enskilda firmors och företags annonser, att övriga för tidskriftens redigering och utgivande nödiga kostnader borde för år 1914 bestridas med de av riksdagen anvisade medlen, 10,000 kronor, enligt av kollegium i skrivelsen angiven specifikation.

Genom nådigt brev den 24 oktober 1913 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommerskollegium att i överensstämmelse med den av kollegium angivna planen föranstalta om utgivande med minst två nummer i månaden från 1914 års början av en periodisk publikation, »kommersiella meddelanden». Därjämte ställde Kungl. Maj:t till kollegii förfogande det av riksdagen å extra stat för år 1914 för ifrågavarande ändamål anvisade belopp, 10,000 kronor, att användas i enlighet med ovanberörda specifikation, samt medgav, att kostnaderna för tidskriftens tryckning och därtill erforderligt papper finge bestridas av det å riksstaten under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslag till bestridande av tryckningskostnader, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade kollegium att till införande i tidskriften mottaga annonser från enskilda firmor och företag.

I den till riksdagen den 14 januari 1914 avlätna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att höja ifrågavarande anslag till 12,000 kronor. Nämda belopp var avsett att användas i huvudsaklig överensstämmelse med följande specifikation:

Arvode åt en huvudredaktör	kronor	5,600: —
» » » amanuens med minst 5 timmars daglig tjänstgöring	»	2,500: —
Ett kvinnligt räkne- och skrivbiträde med kvalificerad kompetens och 6 timmars daglig arbetstid	»	1,600: —
Arvodet åt speciella sakkunniga för utarbetande av översikter över viktigare varu- och penningmarknader samt arvode för översättningar	»	2,300: —
		Summa kronor 12,000: —.

I skrivelse den 3 mars 1914 i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under sjunde huvudtiteln gjorda framställningar anmälde riksdagen, att riksdagen för ifrågavarande ändamål på extra stat för år 1915 anvisat ett belopp av 12,000 kronor, men erinrade därvid, att det i specifikationen uppförda arvodet för ett kvinnligt räkne- och skrivbiträde borde minskas med ett belopp, motsvarande avgift för egen pensionering, vilken minskning riksdagen emellertid ansåg icke behöva föranleda ändring i det begärda anslaget storlek.

Även för vart och ett av åren 1916 och 1917 anvisades av riksdagen 12,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

För år 1918 höjdes anslaget för beredande av ersättning till vikarier åt redaktionspersonalen under semester till 12,300 kronor.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t ställt de av riksdagen för åren 1915—1918 sålunda anvisade beloppen till kommerskollegii förfogande, därvid föreskrivits att ovan omförmälda arvode å 1,600 kronor till ett kvinnligt räkne- och skrivbiträde skulle minskas med ett belopp, motsvarande avgift för biträdets pensionering. Tillika har Kungl. Maj:t, enligt av kommerskollegium gjord framställning, medgivit, att kostnaderna för tidskriftens tryckning och därtill erforderligt papper finge även för åren 1915—1918 bestridas av det å riksstaten under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader.

Kommerskollegium anholder nu, att jämväl för år 1919 måtte för utgivande av ifrågavarande publikation anvisas ett belopp av 12,300 kronor.

Departements-
chefen.

Emot kommerskollegii berörda framställning har jag icke funnit anledning till erinran. Av det erforderliga beloppet, 12,300 kronor, torde 12,000 kronor fortfarande böra användas enligt ovan intagna spe-

cifikation, dock att det kvinnliga bitrådets arvode bör minskas med ett belopp, motsvarande avgift för bitrådets egen pensionering.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utgivande genom kommerskollegii försorg av en periodisk publikation, »kommersiella meddelanden», i huvudsaklig överensstämmelse med fastställd plan, på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst..... kronor 12,300.

10. Arvode till en extra vaktmästare i kommerskollegium.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen till beredande av arvode åt en vaktmästare hos kommerskollegium på *extra stat* anvisat dels för vart och ett av åren 1905—1910 ett belopp av 800 kronor, dels ock för vart och ett av åren 1911—1918 ett belopp, som med hänsyn till den av riksdagen beslutade provisoriska löneregleringen för kommerskollegii ordinarie personal bestämts till 1,175 kronor. [10.]
Arvode till en
extra vakt-
mästare i
kommerskolle-
gium.
(extra anslag.)

Kommerskollegium har nu gjort framställning om beredande jämväl för år 1919 av medel för anställande av en extra vaktmästare hos ämbetsverket.

I anledning härav och då arvode till en dylik vaktmästare, under förutsättning att provisorisk lönereglering varder jämväl för år 1919 genomförd för befattningshavare i kommerskollegium, synes böra bestämmas till enahanda belopp som för år 1918, eller till 1,175 kronor, därav 350 kronor skola anses såsom tjänstgöringspenningar, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till beredande av arvode åt en extra vaktmästare hos kommerskollegium på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 1,175.

11. Ytterligare förstärkning av kommerskollegii arbetskrafter.

De här ovan under punkterna nr 3—10 av mig föreslagna anslagen å *extra stat* för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet m. m. under år 1919 överensstämma till fullo med de för innevarande år för motsvarande ändamål beviljade anslagen, allenast med den skillnaden, [11.]
Ytterligare
förstärkning
av kommers-
kollegii arbets-
krafter.
(extra anslag.)

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 1 saml. 360 häft. (Nr 400.) 5

att anslaget till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet höjts med ett belopp av 14,900 kronor. För bättre översikt skull tillåter jag mig här nedan meddela en sammanställning av de olika anslagsbeloppen:

till förstärkning av arbetskrafterna å kollegii industribyrå	högst kr.	10,532: —
till avlönande av en teknisk konsulent å kollegii industribyrå	» »	5,825: —
för handläggning hos kollegium av ärenden rörande svenska fartygs registrering m. m.	» »	10,050: —
till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet	» »	182,500: —
vartill å tilläggsstat för år 1918 skulle komma ett belopp av 20,000 kronor		
till avlönande av ett sjötekniskt biträde hos kollegium	» »	4,025: —
till ersättning för arbetshjälp åt det sjötekniska biträdet	» »	1,500: —
till beredande av arvode åt en särskild sjöaklagare hos kollegium	» »	3,000: —
för utgivande genom kollegii försorg av en periodisk publikation »Kommersiella meddelanden»	» »	12,300: —
samt		
till beredande av arvode åt en extra vaktmästare hos kollegium	» »	1,175: —

Utöver ovan nämnda, i huvudsak redan nu utgående anslag har kommerskollegium emellertid nu i en av sina förberörda skrivelser den 25 innevarande april förklarar sig anse visst ytterligare belopp oundgängligen erforderligt för beredande av extra arbetshjälp åt kollegium under år 1919; och har kollegium i dylikt hänseende hemställt om anvisande av ett särskilt anslag av 25,775 kronor, fördelat på följande poster:

3 arvoden i 1:a lönegraden	kronor	11,700: —
2 amanuenser (1,800 + 3,000)	»	4,800: —
extra skrivhjälp å kollegii byråer och fartygsregistreringsavdelningen	»	5,200: —
extra biträden å näringsstatistiska avdelningen	»	3,600: —
vikariatsersättningar	»	475: —

eller summa kronor 25,775: —

Tillika har kommerskollegium hemställt om anvisande å tilläggsstat för år 1918 av ett anslag, motsvarande hälften av det för år 1919

avsedda beloppet, för tillgodoseende under senare halvåret 1918 av behovet av personalförstärkning enligt ovan angivna grunder.

Till stöd för berörda framställningar anför kollegium, efter att hava framhållit de olägenheter i olika hänseenden, som ett förnyat uppskov med den sedan länge planerade omorganisationen av kollegium måste medföra, till en början följande:

»För att emellertid, åtminstone i någon mån, avvända de menliga påföljderna av dröjsmålet med kollegii ombildning och något underlätta för kollegium att fortfarande fullgöra det kollegium påvilande arbete under den tid, som kan ytterligare förflyta, innan en definitiv och genomgripande omorganisation kommer till stånd, anser kollegium oundgängligt, att anslag till ökad arbetshjälp utöver ovan angivna, nu disponibla anslag till extra arbetskrafter ställes till kollegii förfogande. Kollegium, som härvid givetvis avser allenast fyllande av de mest oavvisliga behoven, finner i sådant avseende nödigt att hos sig anställa ytterligare dels några tjänstemän av lägre grad och amanuenser dels ock några kvinnliga biträden. Med tillhjälp av de förra skulle beredas möjlighet att till gagn för de mera krävande uppgifterna såväl något lätta de nuvarande tjänstemännens av högre grad arbete med den ständigt ökande mängden löpande ärenden, vilkas handläggning för närvarande tager deras tid i anspråk i oskälig utsträckning, som ock för dem bereda mera effektiv hjälp än som nu står till buds vid beredningen av mera omfattande och svårlösta frågor. Anställandet av ytterligare kvinnliga biträden å byråerna avser enbart att nödortfigt fylla den nuvarande ytterst kännbara bristen på skrivhjälp och annat dylikt biträde. De nuvarande förhållandena äro nämligen även härutinnan att anse som ohållbara. Kollegium ser också redan nu, att för 1918 brist i det nuvarande anslaget till skrivbiträden icke är möjlig att undvika, därest ej svårare rubbningar i arbetets normala gång skola inträda, och förbehåller sig kollegium att i sinom tid till Eders Kungl. Maj:ts inkomma med underdånig framställning om fyllande av den brist i sådant avseende, som ej kan undgås. En sådan framställning skulle emellertid bliva obehövlig, därest, såsom kollegium anser synnerligen önskvärt, den nödiga fyllnaden för år 1918 beredes genom anvisande på tilläggsstat för samma år av motsvarande belopp för senare hälften av detta år, som ifrågasättes för år 1919.»

I fråga om de av kollegium äskade tre arvodena i första lönegraden anför kollegium härefter:

»Av ovan anförda skäl föreligger främst behov att på var och en av kollegii trenne byråer anställa en tjänsteman med arvode i första lönegraden. På kollegii industribyrå skulle denne i avsevärd mån avses till biträde åt den tekniske konsulenten. Den senare befinner sig ofta på tjänsteresor, varjämte jämväl eljest åtskilliga av dennes mera löpande arbetsuppgifter äro av beskaffenhet att lämpligen kunna anförtros åt ett biträde med de kvalifikationer, som böra finnas hos en tjänsteman i första lönegraden. Bristen å sådant biträde åt konsulenten har starkt gjort sig gällande, efter det kollegium numera övertagit bestyren med utdelning av lån från hantverkslänefonden samt av mästareunderstöd till lärlingspremier. Den alltmer växande arbetsbördan å kollegii båda övriga byråer, nämligen byrån för ärenden angående utrikes handeln och sjöfarten och byrån för ärenden angående

*Tre arvoden
i 1:a löne-
graden.*

inrikseshandeln och sjöfarten kräver för ett nöjaktigt utförande av de byråerna tillkommande arbetsuppgifter anställandet å vardera byrån av en tjänsteman med här avsedda kvalifikationer och med samma tjänstgöringsskyldighet som ordinarie tjänstemän.

Till avlönande av nu ifrågasatta 3 tjänstemän skulle, sedan sedvanligt avdrag beräknats för pensionsavgifter motsvarande belopp, erfordras ett belopp av för vardera 3,900 kronor, därav lön 2,100 kronor, tjänstgöringspenningar 1,500 kronor och ortstillägg 300 kronor, eller tillhopa 11,700 kronor, vartill skulle komma ett belopp av sammanlagt 375 kronor, avsett till vikariatsersättningar under en månads semester.»

*En amanuens
å industri-
byrån.*

Kollegium förmåler vidare, att å kollegii industribyrå erfordrades en administrativt utbildad amanuens, som kunde biträda den extra föredraganden med mera löpande göromål, varigenom den extra sekreteraren i större utsträckning skulle bliva i stånd att biträda föredraganden med beredande av mera krävande ärenden. Åt denne amanuens borde anvisas ett arvode av 1,800 kronor.

Kollegium framhåller dessutom, att å denna byrå behovet av ytterligare skrivhjälp alltmera framträtt.

*En amanuens
å fartygs-
registrerings-
avdelningen.*

I fråga om fartygsregistreringsavdelningens behov av ökade arbetskrafter åberopar kollegium till en början vad kollegium därutinnan anført i det utlåtande, som kollegium den 9 november 1917 avgivit över det föreliggande omorganisationsförslaget.

I sagda utlåtande anförde kollegium i nu ifrågavarande avseende bland annat följande:

»De till den nuvarande fartygsregistreringsavdelningen i kollegium hörande ärendena hava år efter år vuxit i antal och därjämte — delvis på grund av nya uppgifter — även kvalitativt i än högre grad ökats. Det ingripande i lagstiftningsväg, som i allt större utsträckning från statens sida funnits påkallat i fråga om även sjöfartsnäringsen, har sålunda medfört, att åt kollegium anvisats allt flera uppgifter att tillvarataga i sammanhang med ärendena rörande fartygs registrering. I sådant hänseende bör framhållas det helt nya bestyr för avdelningen, som tillkommit genom stadgandet i stämpelförordningen om stämpelbeläggning av anmälningar om köp eller byte av fartyg eller lott i fartyg. I sin mån hava även i främmande land av krigsförhållandena föranledda mångahanda föreskrifter och restriktioner beträffande sjöfarten i förekommande fall medverkat till att avdelningens ämbetsområde tillhörande frågor av under normala förhållanden enklare beskaffenhet blivit av mera sammansatt natur, så framför allt ärenden rörande förvärv av fartyg från utlandet i allmänhet och från krigförande land i all synnerhet, då hänsyn skall tagas till såväl offentlig- och privaträttsliga som i viss mån även folkrättsliga förhållanden. Härtill kommer, att under senare tid avdelningen allt oftare anlitas för utredningar i olika ämnen inom dess arbetsområde.

Det framgår härav, hurusom avdelningen, vars arbetsföremål förut varit i huvudsak av mera formell art, kommit efter hand att omfatta uppgifter, som kräva i många fall ett verkligt sakligt bedömande, likasom att, på samma gång avdelningens verksamhetsområde blivit vidgat, även dess arbete blivit för det allmänna betydelsefullare.

Också torde härav vara tillräckligt belyst, huru den avdelningen påvilande arbetsbördan alltmera stegrats. Hittills har densamma visserligen kunnat uppehållas utan ökning av de arbetskrafter, som varit för ändamålet ställda till förfogande, men hava dock avsevärda svårigheter mött att kunna inom behörig tid fullgöra det löpande registreringsarbetet. Emellertid torde — även om återgången inom en ej allt för lång framtid till mera normala tidsförhållanden kan väntas medföra någon lättnad beträffande arbetsuppgifterna — i allt fall omständigheterna kräva en förstärkning av de för handhavandet av avdelningens egentliga huvuduppgift, registreringsväsendet påräkneliga arbetskrafter.»

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer kollegium nu i skrivelsen den 25 innevarande april, att å fartygsregistreringsavdelningen måtte få, utöver nu anställda tvenne amanuenser, anställas ytterligare en amanuens, som, mot det att han ägnade sin huvudsakliga tid åt arbete för avdelningen, skulle äga uppbära ett arvode av 3,000 kronor.

I detta sammanhang meddelar kollegium, att å avdelningen vore anställt ett kvinnligt biträde med arvode, motsvarande avlöningsförmåner i första lönegraden. Härutöver borde emellertid, anser kollegium, få anställas ytterligare skrivhjälp, därtill nuvarande anslag emellertid icke beredde tillfälle.

Beträffande behovet av ytterligare skrivhjälp anför kollegium, att sådant behov föreläge icke blott, på sätt redan nämnts, för industribyrån och fartygsregistreringsavdelningen utan även för utrikes- och inrikesbyråerna.

*Ytterligare
skrivhjälp.*

Det belopp, som till beredande av extra skrivhjälp för samtliga kollegii byråer jämte fartygsregistreringsavdelningen skulle erfordras, uppskattar kollegium till i avrundat tal sammanlagt 5,200 kronor.

Vidkommande näringsstatistiska avdelningens personalförhållanden framhåller kollegium, hurusom de sista årens oförutsedda uppsving på det ekonomiska området ökat kravet jämte annat även på de grenar av näringsstatistiken, som representerade handeln samt industri och bergsbruk. Särskilt hade handelsstatistikens personal visat sig alldeles otillräcklig. För tillgodoseende av de mest trängande behoven härutinnan erfordrades ett arvode, motsvarande tredje gradens biträdesbefattning, och ett arvode, motsvarande andra gradens sådan befattning. Det till beredande av extra arbetshjälp åt näringsstatistiska avdelningen erforderliga beloppet skulle alltså uppgå i avrundat tal till sammanlagt 3,600 kronor.

*Extra
biträden å
näringsstatistiska
avdelningen*

Såsom jag redan nämnt, har kollegium, i samband med framställ-

*Vikariats-
ersättningar.*

ningen om tre arvoden åt tjänstemän i första lönegraden, jämväl hemställt om anslag med 375 kronor till ersättningar åt dessas vikarier under semester.

Kollegium framhåller emellertid dessutom önskvärdheten av, att den till biträde åt extra föredraganden å kollegii industribyrå anställde extra sekreteraren beredes tillfälle till semester, vartill skulle erfordras ett belopp av 100 kronor.

Hela det till vikariatsersättningar erforderliga beloppet skulle alltså utgöra 475 kronor.

Kollegii skrivelse utmynnar, på sätt jag redan nämnt, i en hemställen, att till ytterligare förstärkning av kollegii arbetskrafter måtte anvisas dels å 1919 års stat ett belopp av 25,775 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1918 ett belopp av 12,887 kronor 50 öre.

Departementsschefen.

Ehuru det givetvis skulle hava varit önskvärt, att någon utökning av kommerskollegii personal icke behövt företagas förr än i samband med den förestående omorganisationen av verket, anser jag mig likväl med hänsyn till den högst betydande stegring, kollegii arbetsbörda under de sista åren undergått, och den ytterligare tillväxt av göromålen, som torde vara att förvänta, icke böra ställa mig avvisande mot det från kollegii sida framställda kravet på åtgärder redan nu för beredande av viss förstärkning av ämbetsverkets arbetskrafter. Det förslag till förstärkning av kommerskollegii arbetskrafter för år 1919, som av ämbetsverket framlagts i skrivelse den 25 innevarande april, synes mig, särskilt vid en jämförelse med den föreliggande planen till ny organisation för verket, hållet inom så rimliga gränser, att jag — om än med viss tvekan beträffande den föreslagna personalförstärkningen å den relativt nyreglerade näringsstatistiska avdelningen — finner mig kunna biträda detsamma obeskuret. Till förslaget anser jag mig endast böra anmärka, att avlöningarna till de nya kvinnliga biträden å sistnämnda avdelning, för vilka anslag nu kan komma att beviljas å extra stat, givetvis böra minskas med belopp, motsvarande ordinarie biträdes avgift till egen pensionering — ett förhållande, som emellertid med hänsyn till de obetydliga belopp, varom saken rör sig, icke synes mig vara ägnat att böra föranleda någon sänkning i anslaget beräknade slutsumma.

Beträffande framställningen om personalförstärkning för senare hälften av innevarande år synes mig däremot anledning knappast förefinnas att gå kommerskollegium till mötes. Någon framställning om dylik personalförstärkning förelåg icke vid den tidpunkt, då hänvändelse

till riksdagen gjordes i fråga om de anslag, som ansågos böra äskas å tilläggsstat för innevarande år, och något belopp för ändamålet blev sålunda icke å förslaget till tilläggsstat beräknat. Då den ifrågasatta nya organisationen för kommerskollegium i varje fall icke skulle hava trätt i kraft förrän den 1 januari 1919, synes mig den omständigheten, att omorganisationsfrågan tillsvidare undanskjutits, icke kunna åberopas såsom stöd för att ett förut oförutsett trängande behov av personalförstärkning redan för det löpande året nu skulle hava yppat sig. Vid sådant förhållande och då jag icke genom vad kommerskollegium anfört blivit övertygad om att dylikt behov föreligger, finner jag mig icke kunna biträda kommerskollegii förslag i nu ifrågavarande del.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, utöver de förut under punkterna 3—10 här ovan för ändamålet äskade anslag, till förstärkning av kommerskollegii arbetskrafter under år 1919 i enlighet med vad av mig närmare utvecklats, å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för samma år anvisa ett förslagsanslag, högst kronor 25,775.

II. Bergsbruket.

1. Bergsstaten.

Då till följd av uppskovet med kommerskollegii omorganisation icke heller frågan rörande omorganisation av bergsstaten kan göras till föremål för framställning till årets riksdag, torde det ordinarie anslaget till bergsstaten, nu 33,000 kronor, böra under år 1919 bibehållas oförändrat.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att för år 1919 upptaga det *ordinarie* anslaget till bergsstaten med oförändrat belopp, kronor 33,000.

2. Provisorisk lönereglering för bergmästarna.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen för beredande av provisorisk lönereglering för bergmästarna i enlighet med särskilt angivna grunder och på vissa vilkor å extra stat beviljat förslagsanslag av 11,150 kronor för år 1913, 11,200 kronor för år 1914 och 11,250 kronor för vart och ett av åren 1915—1918.

[12.]
Bergsstaten.
(ordinarie
anslag.)

[13.]
Provisorisk
lönereglering
för berg-
mästarna.
(extra anslag.)

De för åtnjutande av de sålunda för innevarande år avsedda provisoriska avlöningstilläggen åt bergmästarna fastställda villkoren jämte övriga bestämmelser i ämnet återfinnas i kungörelse den 25 juni 1917, till vilken jag tillåter mig att hänvisa.

Ifrågavarande lönetillägg hava tillkommit i avvaktan på en definitiv lönereglering för bergsstaten. Då förslag till sådan lönereglering icke kommer att föreläggas innevarande års riksdag, torde åtgärder böra vidtagas för att jämväl för år 1919 tillförsäkra bergmästarna provisoriska lönetillägg. Framställning i dylikt syfte har också nu gjorts av kommerskollegium, som därvid meddelat, att härför erfordrades samma belopp, som för år 1918 anslagits för ändamålet.

De villkor och bestämmelser, som föreskrivits för åtnjutande av de provisoriska lönetilläggen åt bergmästarna för innevarande år, torde böra gälla jämväl för år 1919.

På grund av vad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av provisorisk lönereglering åt bergmästarna, i enlighet med av mig tillstyrkta grunder och på av mig förordade villkor, å *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 bevilja ett förslagsanslag av kronor 11,250.

III. Handelsundervisningsinspektionen.

Handelsundervisningsinspektionen.

I det belopp, som i årets statsverksproposition, i avbidan på framställning till riksdagen rörande omorganisation av kommerskollegium, beräknades för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet under år 1919, tillhopa 397,400 kronor, innefattades bland annat jämväl avlöning till en handelsundervisningsinspektör. I anledning härav uteslöts i det framlagda riksstatsförslaget för år 1919 det förut under riksstatens sjunde huvudtitel uppförda ordinarie förslagsanslaget till handelsundervisningsinspektionen, högst 1,500 kronor. Vid anmälan för Kungl. Maj:t av ifrågavarande angelägenhet framhöll jag emellertid uttryckligen, att jag genom att i anslaget till kommerskollegium inräkna anslag till en handelsundervisningsinspektör icke tagit slutlig ställning till frågan, huruvida denne borde uppföras å kollegii stat.

I den till riksdagen den 15 sistlidna februari avlåtna propositionen nr 96 angående upprättande av praktiska ungdomsskolor har sedermera, på framställning av chefen för ecklesiastikdepartementet, före-

slagits inrättande från och med år 1919 av en yrkesskolöverstyrelse, vilken bland annat skulle övertaga de uppgifter, som förut åvilat handelsundervisningsinspektören. I händelse av bifall till vad i dylikt hänseende föreslagits skulle alltså — trots uppskovet med kommerskollegii omorganisation — det under sjunde huvudtiteln förut uppförda ordinarie anslaget till handelsundervisningsinspektionen från och med år 1919 kunna indragas.

I nu ifrågakvarande del har jag sålunda icke att föreslå något tillägg till det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat för år 1919.

IV. Skeppsmättningskostnad.

I det i statsverkspropositionen för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet beräknade anslaget, 397,400 kronor, ingick vidare, på sätt jag förut nämnt, avlöning till en skeppsmättningsöverkontrollör med 6,000 kronor. Då skeppsmättningsöverkontrollörens avlöning förut bestritts ur det å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till skeppsmättningskostnad å 38,200 kronor, borde sistnämnda anslag, för den händelse skeppsmättningsöverkontrollören nu överflyttats å kommerskollegii avlöningsstat, hava minskats med beloppet av den skeppsmättningsöverkontrollören tillkommande avlöningen, 6,000 kronor, och sålunda upptagits med ett belopp av endast 32,200 kronor. I avbidan på definitivt beslut i fråga om kommerskollegii omorganisation föreslog jag emellertid, vid anmälan av frågorna angående regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, att sistberörda anslag skulle i förslaget till riksstat utbrytas från tullverkets stater och i stället uppföras såsom ett självständigt anslag med ett beräknat belopp av 32,200 kronor. Denna hemställan blev av Kungl. Maj:ts bifallen.

Då frågan om omorganisation av kommerskollegium nu för året förfallit, hade det måhända varit naturligast, om berörda anslag, upptaget till sitt gamla belopp, 38,200 kronor, återförts till sin förutvarande plats å tullverkets omkostnadsstat. Beloppet av nämnda omkostnadsstat för år 1919 har emellertid, enligt vad jag inhämtat, redan av riksdagen fastställts. Under sådana omständigheter synes det mig lämpligast att för år 1919 upptaga anslaget till skeppsmättningskostnad — givetvis med det gamla beloppet, 38,200 kronor — såsom ett självständigt anslag å riksstaten.

[14.]
Skeppsmättningskostnad
(ordinarie anslag.)

Jag hemställer fördenskull, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för år 1919 upptaga det förut å tullverkets omkostnadsstat uppförda förslagsanslaget till skepps-mätningkostnad såsom ett särskilt *ordinarie* förslagsanslag å riksstaten under sjunde huvudtiteln med oförändrat belopp kronor 38,200.

V. Anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring.

[15.]
Anordnande
av inspektion
över elektriska
anläggningar
för belysning
eller arbets-
överföring.
(extra anslag.)

För anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1905—1912 anvisat 20,000 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 5,000 kronor till en var av dem, för år räknat.

Till ett skriv- och ritbiträde åt bemälda inspektörer har riksdagen därjämte anvisat medel med 1,200 kronor om året för åren 1906—1911 samt med 1,400 kronor för år 1912.

Därefter har 1912 års riksdag, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om provisorisk lönereglering för nämnda inspektörer, för ifrågasvarande ändamål på extra stat för år 1913 anvisat dels 24,800 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till envar av dem, för år räknat, dels ock 1,400 kronor till ersättning till ett skriv- och ritbiträde åt bemälda inspektörer, ävensom förklarar, att för åtnjutande av denna provisoriska lönereglering skulle i tillämpliga delar gälla vad för befattningshavare i kommerskollegium i sådant avseende vore stadgat. Enahanda belopp hava av riksdagen för berörda ändamål anvisats för åren 1914 och 1915.

Till arvoden åt fyra inspektörer anvisades jämväl för ett vart av åren 1916—1918 24,800 kronor.

Till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer anslogs för år 1916 2,600 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1915 av tillgängliga medel utanordna 600 kronor, samt för vardera av åren 1917 och 1918 3,000 kronor.

Samtliga förenämnda anslag hava beviljats under riksstatens sjätte huvudtitel.

I den till innevarande års riksdag avlätna statsverkspropositionen behandlades frågan om anslag för nu förevarande ändamål, såsom sammanhängande med kommerskollegii omorganisation, under sjunde huvud-

titeln. I avbidan på definitivt förslag i ämnet beräknades under sagda huvudtitel för upprätthållande av den lokala inspektionen över elektriska anläggningar under år 1919 ett ordinarie anslag av 20,800 kronor. Härav avsågs ett belopp av 19,800 kronor till avlönande av tre inspektörer, vartill skulle komma 1,000 kronor till vikariatsersättningar. Den fjärde inspektören skulle enligt det föreliggande förslaget till ny organisation för kommerskollegium uppföras å kollegii stat såsom överinspektör och byrådirektör å kollegii industribyrås elektriska sektion. Å sagda stat skulle vidare för den elektriska sektionen uppföras en byråingenjör med avlöning av 5,800 kronor samt två kvinnliga biträden, ett av andra och ett av första graden, med respektive 1,600 och 1,200 kronors avlöning, varjämte beräknades arvode för en amanuens å sektionen med 1,800 kronor.

Då nu frågan om kommerskollegii omorganisation tillsvidare undanskjutits, torde för år 1919 liksom förut anslag för inspektionen över elektriska anläggningar böra beredas å extra stat. Därvid synes mig emellertid den förändringen böra vidtagas, att de för ändamålet erforderliga anslagen å riksstaten uppföras under sjunde i stället för, såsom tidigare varit fallet, under sjätte huvudtiteln. Av vad jag anfört till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars detta år, därav utdrag fogats vid den till riksdagen avlåtna propositionen nr 159, framgår nämligen, att beredningen och föredragningen av de ärenden, som röra elektriska anläggningar, äro avsedda att under innevarande år överflyttas från civil- till finansdepartementet. Då civildepartementets befattning med nyss berörda slag av ärenden sålunda kommer att under år 1919 hava helt övertagits av finansdepartementet, torde det ock vara lämpligast, att de anslag, varom här är fråga, uppföras under finansdepartementets huvudtitel.

I fråga om anslagsbeloppen har kommerskollegium nu i skrivelse den 25 april 1918 gjort framställning om betydande höjningar. Sålunda hemställer kollegium, att för år 1919 anslag för den elektriska inspektionen måtte beviljas enligt följande beräkning:

	Kronor
1 inspektör med ålderstillägg av 500 + 500 kronor	7,200: —
2 inspektörer » » » 500 + 500 »	14,400: —
1 inspektör	6,200: —
1 byråingenjör	5,600: —
1 byråassistent	3,900: —
	37,300: —
skriv- och ritbiträden	4.200: —

Kommers-
kollegium

Härjämte hemställer kollegium, att för år 1918, utöver redan beviljade anslag, måtte anvisas *dels* ett belopp av 2,800 kronor för anställande av en byråingenjör hos inspektörerna för senare hälften av året *dels* ock ett belopp av 600 kronor såsom förstärkning i anslaget till skriv- och ritbiträden för samma tid.

Till stöd för ifrågavarande framställningar anför kollegium till en början — efter att hava förutskickat, att kollegium, därest en av kollegium och socialstyrelsen ifrågasatt framställning om beredande åt inspektörerna av ställning såsom specialinspektörer i yrkesinspektionen vunnne bifall, komme att påkalla ytterligare förstärkning av inspektionens arbetskrafter — att redan med inspektörernas nuvarande uppgifter antalet ärenden, som erfordrade deras handläggning, befunne sig i ständig stegring och nu vuxit därhän, att omedelbara åtgärder vore nödvändiga för beredande av förstärkta arbetskrafter åt inspektörerna. Till belysande av inspektionens växande arbetsbörda åberopar kollegium följande tabell över antalet koncessionerade anläggningar under åren 1903—1917:

Å r	Av Kungl Maj:tt koncessionerade elektriska anläggningar			
	Per år		Summa vid årets slut	
	Antal anläggningar	Hög- och medel-sp. ledn.-km.	Antal anläggningar	Hög- och medel-sp. ledn.-km.
Före 1903	—	—	176	825
1903	11	30	187	855
1904	65	215	252	1,070
1905	96	200	348	1,270
1906	96	445	444	1,715
1907	110	441	554	2,156
1908	122	773	676	2,929
1909	107	571	783	3,500
1910	127	467	910	3,967
1911	142	504	1,052	4,471
1912	165	496	1,217	4,967
1913	167	819	1,384	5,786
1914	252	1,190	1,636	6,976
1915	254	1,753	1,890	8,729
1916	279	1,705	2,169	10,434
1917	346	—	2,515	—

Till tablån anmärker kollegium, att enligt densamma antalet per år koncessionerade elektriska anläggningar under inspektionens tidigare verksamhetsår utgjorde omkring ett hundratal och motsvarande ledningslängd i medeltal omkring 500 kilometer. Under de senare åren hade dessa siffror väl tredubblats, och enligt kollegii uppfattning funnes föga utsikt till att verksamheten på detta område skulle komma att nämnvärt minskas, även om man på näringslivets område överhuvud taget måste räkna in en avmattning i den livliga verksamhet, som kännetecknat särskilt nästföregående och innevarande år.

Kollegium åberopar vidare för belysande av stegringen i antalet ärenden rörande elektriska anläggningar de uttalanden, som av mig gjorts vid anmälan för Kungl. Maj:t av fråga angående beredande av fyllnadsarvoden åt en särskild föredragande i finansdepartementet för bland annat dylika ärenden. Dessa uttalanden återfinnas i det vid propositionen nr 159 till årets riksdag fogade utdraget av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 15 mars 1918; och tillåter jag mig för närmare kännedom om desamma hänvisa till nämnda protokollsutdrag.

I fråga om behovet av de nya byråingenjör- och byråassistenttjänsterna anför kollegium härefter:

En byråingenjör- och en byråassistenttjänst.

»Byråingenjören, som skall vara sysselsatt å tjänsterummet såsom biträde åt de elektriska inspektörerna vid behandlingen av koncessionsansökningar m. m. samt vid behov inträda i inspektörs ställe, är avsedd att motsvara den förste byråingenjör som i kollegii förslag till kommerskollegii omorganisation upptagits å central stat å kollegii industribyrås elektriska sektion. Det torde intill dess omorganisation bli genomförd vara lämpligt tillsvidare placera denna tjänsteman på lokal stat. En överflyttning till central stat torde sedermera icke möta några svårigheter. Kollegium vill emellertid framhålla, att även med nu föreslagna anordning kollegium utgått ifrån att byråingenjören i mån av behov får anlitas såsom biträde å kollegii industribyrå, där åtskilliga arbeten, varibland särskilt ett överseende av de elektriska författningarna, något som ur många synpunkter visat sig vara påkallat, icke kunnat utföras på grund av bristande arbetskraft. Den nu föreslagna byråingenjören bör i enlighet med vad kollegium uttalat i sitt utlåtande den 9 november 1917 åtnjuta ett arvode, motsvarande löneförmånerna för en andragsadstjänst å normal stat.

Då arbetsbördans tillväxt redan under nu innevarande år påkallar ökad arbets hjälp, torde medel böra anvisas att av Eders Kungl. Maj:t disponeras redan under år 1918 till avlönande under någon del av året av den ovan omnämnde byråingenjören. För ändamålet torde böra anvisas högst 2,800 kronor, motsvarande ett halvt års arvode.

Byråassistenten skulle få till uppgift att biträda vid inspektionen av elektriska anläggningar och skulle därigenom närmast komma att motsvara yrkesinspektörsassistenterna. Behovet av biträde vid inspektionsarbetet framgår av den anförda

statistiken, varvid man får taga särskild hänsyn till att behovet av inspektion icke blott bestämmes av de årligen tillkommande anläggningarna utan fastmer av totala antalet anläggningar.

Enligt den statistiska bilagan har totala antalet koncessionerade anläggningar ökat från 176 år 1903 till 2,515 år 1917. Att underkasta alla dessa anläggningar återkommande inspektion skulle i själva verket betinga en ofantlig ökning i arbetskrafterna. Lyckligtvis föreligger emellertid icke behov av en dylik allmän övervakning av de färdiga anläggningarna på grund därav att teknikens framsteg medfört ett alltmer betryggande utförande samtidigt som allmänheten blivit alltmer förtrogen med de elektriska anläggningarna. Dock måste man räkna med, att de äldsta anläggningarna så småningom bliva i behov av inspektion i högre grad än förut, varjämte man måste taga hänsyn till att de anläggningar, som komma till utförande under nuvarande förhållanden med därav betingade sämre materialier m. m., givetvis komma att i högre grad än normala anläggningar kräva inspektörernas uppmärksamhet under de närmast kommande åren. Kollegium har dock ansett sig böra inskränka kravet på inspektionsbiträde till det oundgängligen nödvändiga och därvid stannat vid att föreslå endast en assistent. I avlöningshänseende synes byrå-assistenten böra beredas motsvarande ställning som i Stockholm placerad yrkesinspektörsassistent, det vill säga erhålla ett årligt arvode motsvarande löneförmånerna för förstegradstjänst å normal stat.»

Beträffande den föreslagna förstärkningen i anslaget till skriv- och ritbiträden yttrar kollegium:

*Skriv- och
ritbiträden.*

»Till avlöning av skriv- och ritbiträden åt de elektriska inspektörerna har, såsom ovan nämnts, för år 1918 beviljats 3,000 kronor. På grund av de omfattande skriv- och registreringsgöromålen hava de sålunda anvisade medlen visat sig otillräckliga, varför för år 1919 torde böra för ändamålet anvisas ett förhöjt belopp, förslagsvis 4,200 kronor. Därutöver torde jämväl på skäl, som kollegium ovan anför, redan under innevarande år medel böra finnas disponibla för bestridande av kostnaderna för extra skriv- och ritbiträden. För ändamålet torde böra anvisas ytterligare högst 600 kronor, som alltså skulle av Eders Kungl. Maj:t kunna disponeras redan under år 1918. Det sammanlagda beloppet av den ersättning åt inspektörernas skriv- och ritbiträden, som borde begäras av nu pågående riksdag, skulle alltså uppgå till 4,800 kronor.

*Ålderstillägg
till inspektörerna.*

Vidkommande slutligen de ifrågasatta ålderstilläggen till tre av de nuvarande inspektörerna meddelar kommerskollegium, att framställning om dylikt tillägg i en till kollegium den 9 november 1917 ingiven skrivelse gjorts av inspektörerna E. C. Ericson, K. Landtmanson och R. Holmer.

I berörda skrivelse hemställes, att ålderstillägg måtte tillerkännas inspektörerna efter samma grunder, som förutsatts i det utarbetade förslaget om inspektörsbefattningarnas uppförande på ordinarie stat, d. v. s. med 500 kronor efter 5 års tjänst och ytterligare 500 kronor efter 10 års tjänst. Tillika frambålles, att av sökandena en förordnats år 1903,

en år 1904 och en år 1906, vadan, då de sedan dess varit i oavbruten tjänstgöring, deras tjänstetider vid 1917 års slut uppginge till i runt tal respektive $14\frac{1}{2}$, $13\frac{1}{2}$ och 11 år.

För egen del anför kollegium i anledning av den ifrågavarande framställningen, att densamma hittills icke föranlett någon kollegii åtgärd i avvaktan på genomförandet av kollegii bebådade omorganisation. Skulle nu omorganisationsfrågan icke vinna sin lösning vid innevarande riksdag, funne kollegium sig böra hemställa, att inspektörerna måtte tillerkännas de begärda ålderstilläggen.

Att nu — ett år innan definitiv organisation för inspektionen över elektriska anläggningar kan förväntas bli fastställd — träda i författning om så betydande anslagsökningar för inspektionen, som av kommerskollegium ifrågasatts, synes mig ägnat att i hög grad väcka betänklighet. Särskilt har jag fäst mig vid, att det av kommerskollegium nu framlagda förslaget åtminstone i ett hänseende går utöver ramen för det föreliggande nyorganisationsförslaget. Sistnämnda förslag upptager nämligen icke den av kommerskollegium nu till inrättande förordade byråassistenttjänsten. Under sådana omständigheter finner jag mig, även med hänsyn tagen till den betydande stegring, som inspektörernas arbetsbörda under de sista åren undergått och alltjämt undergår, icke på den i ärendet nu föreliggande utredningen kunna tillstyrka kollegii förslag om inrättande av en dylik tjänst. Kollegii krav på tekniskt bildad arbetshjälp åt inspektörerna synes mig åtminstone för det närmast följande året böra bli tillgodosett på ett någorlunda tillfredsställande sätt, om anslag nu beviljas för inrättande av den även i omorganisationsförslaget upptagna byråingenjörstjänsten. För egen del anser jag mig böra förorda, att saken på dylikt sätt ordnas.

Departements-
chefen.

Kommerskollegii framställning om ökat anslag till skriv- och ritbiträden för år 1919 finner jag mig kunna tillstyrka. Däremot synas mig tillräckliga skäl icke vara förebragta för beviljande av dylik anslagökning även för sista hälften av innevarande år liksom icke heller för förslaget om inrättande av ovan omförmälda byråingenjörstjänst redan från och med den 1 juli 1918. Till stöd för min hemställan om avslag å kommerskollegii framställning i dessa delar, ber jag att få åberopa, vad jag förut i dag under punkt 11 här ovan anfört vid avstyrkande av en från kommerskollegium inkommen begäran om personalförstärkning för ämbetsverket under sista hälften av innevarande år.

Vidkommande slutligen framställningen om beredande av ålderstillägg eller, rättare sagt, sådant tillägg motsvarande löneökning åt tre av

inspektörerna synes det mig uppenbart, att någon åtgärd i dylikt syfte icke nu bör företagas. Frågan om inspektörernas löneförhållanden torde nämligen vara av beskaffenhet att böra lösas i samband med den under utredning varande frågan rörande inspektionens uppförande å ordinarie stat; och då, på sätt jag redan antytt, proposition i detta ämne torde komma att avlätas till nästkommande års riksdag, lärer även det av kommerskollegium nu vidrörda spörsmålet angående inspektörernas ålderstilläggsberäkning böra förbehållas samma riksdags prövning och avgörande.

Enligt mitt förslag skulle sålunda anslagsökningen för år 1919 stanna vid ett belopp av 6,800 kronor, därav 5,600 kronor till avlöande av en byråingenjör hos inspektörerna samt 1,200 kronor till ökad skriv- och rithjälp. De för innevarande år beviljade anslagen å 24,800 och 3,000 kronor böra sålunda för år 1919 höjas till respektive 30,400 och 4,200 kronor.

För åtnjutande av de alltsedan år 1913 till inspektörerna utgående provisoriska avlöningstilläggen torde fortfarande böra i tillämpliga delar gälla vad för befattningshavare i kommerskollegium i sådant avseende stadgats.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på *extra stat* under sjunde huvudtiteln för år 1919 såsom förslagsanslag anvisa

dels till arvoden under samma år åt fyra inspektörer och en byråingenjör med 6,200 kronor för envar av inspektörerna och 5,600 kronor för byråingenjören ett belopp av högst kronor 30,400: —

dels ock till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer under samma år ett belopp av högst kronor 4,200: —.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle proposition i ämnet till riksdagen avlätas av den lydelse, bil. litt. . . . till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Bengt Arfwidson.